



Srečanje z otroki iz Skopja v Vidmu-Krškem: tu so našli svoj drugi, začasni dom. Sprejeli smo jih z vso ljubeznijo in z odprtimi srci — naši so, tako kot bi bili naši malčki dobrodošli kjerkoli drugje v Jugoslaviji, če bi morda nas kdaj zadelo huda elementarna katastrofa

TRENTUTKI VESELJA IN ŽALOSTI V KRŠKEM

Videm-Krško je blestelo v vročem poietnem soncu. Sončni žarki so božali mlade begunce iz Skopja, ki so de dijaskemu domu našli začasno prebivališče. Ljudje iz tega kraja so jih sprejeli z odprtimi rokami, z neprikrito ljubeznijo in topline. Met temi otroki sem prebil 7. avgusta samo nekaj ur, toda sprjaznili smo se tako hitro, kakor da se poznamo že dalj časa. Občutili sem, da njihova mlada srca s hvaleznostjo utirajo v novem kraju, ki je tako daleč od njihovega rodnega mesta. 48 otrok tega dne nestrno pričakovalo znanega filmskega igralca Miho Baloha, prvakinjo ljubljanske Drame Stefko Droščev, predstavnik občinskega in političnega vodstva in druge. Ceravno je bilo srečanje dogovorjeno, je potekalo v popolni sproščenosti in iskrenosti. Med filmskim igralcem in otroki se je kmalu razvil prijeten in topel razgovor. Otroci so privedli gostom lep program. Ne betonskem pokrovu ročne črpalke na stadionu »Matije Gubca«, ki je predstavljal oder, so se vrstili zabavne točke. Mladi izvajalci so želi priznanje. 14-letna Marika Petrovska, učenka sedmega razreda osnovne šole, pa je prebrala sestavek, v katerem je opisala tragedijo Skopja:

»Jutri je bilo lepo... Sonce je že zaslajilo in sanjavo mesto se je kopalo v njegovi zlati svetlobi. Nekje iz daljave se je slišala vesela pesem ptic. Po mirnih ulicah so odhajali ljudje na delo ali na trg.

Da, zelo lepo jutro. Toda nenadoma... Kdo si je mislil, da bo to lepo jutro prineslo smrti, strahoto in žalost. Nenadoma je nekaj zagrmelo in... prah, vpijše, jok.

V trenutku je mesto postalo pustinja. Modro nebo se je stemnilo, pesem ptic je umolknila. Izginilo je mesto, lepo mesto, katerega

VREME

OD 15. DO 25. AVGUSTA
Deževalo bo okrog 16. avgusta in zelo pogosto med 19. in 25. avgustom; hkrati se bo ohladilo. Šele po 24. avgustu pomembno izboljšanje vremena.

Dr. V. M.

smo gradili s tolikimi napori in ljubeznijo. Mesto je postalo grobnica. Veliko ljudi iz tega mesta ta dan ni videlo jutra, njihov sen se je nadaljeval, zaspali so za vedno. V ruševinah so ostale otroške igračke: žoge, punčke, knjige. Ležale so tihe in nedotaknjene. Nihče jih ni vzel, kajti tega dni ni bilo več otrok, da bi z njimi poigrali. Veliko jih je tega jutra zaspalo za vedno.

In minilo je jutro strahote. Nikoli pa ne bomo pozabili trenutkov groze. Ali lahko pozabiš ljubljeno mesto, ki ga ni več, in tovariše, s katerimi smo se čestokrat tako lepo igrali?»

Cas trenutnih težav iz lanskega leta, ko so domala vse naše opekarnice »stisnile« zaloge neprodane opeke, je leto minilo. Opekarna Zalog je v polletju uresničila 52 milijonov dinarjev ali 48 odst. zaračunanega iztržka, planirana za letošnje leto, vnovični iztržek pa je za 14 odstotkov manjši od zaračunanega. Obrat v Prečni je do konca julija uresničil 76 odst. letne proizvodnje, obrat v Zalogu 60 odst., celotno podjetje pa 66 odst. Težave s stroji so odpravili, zdaj pa jih najbolj peklj premajhna zmogljivost sušilnih naprav. Resno razpravljajo o nakupu sušilne naprave s tremi komorami, ki bi skupaj s preureditvijo peči in ostalim, kar bi bilo potrebno, veljala okoli 20 milijonov dinar.

Najbolj so se izkazali na Dvoru

V okviru Združenja borcev NOV občine Novo mesto je 34 terenskih organizacij, ki so zbirale denar in ostale prispevke za skopske ponesrečence. Pri tej akciji so se vsi člani ZZB res lepo izkazali, najlepši uspeh pa je dosegla krajevna organizacija ZZB na Dvoru, ki je med maloštevilnim članstvom zbrala kar 30.000 din. Prizadevnost te organizacije je lahko za zgled vsem ostalim, hkrati pa zasluži javno priznanje.

Marikine besede, ki so vskozi zvenejele topla in ubrano, so se nenadoma izgubile. Deklica se je sesedla, pokrila obraz z rokami ter začela bridko jokati. Ta premor v njenem branju, upadanje glasu na koncu stavkov in nenadna tišina, ki jo je od časa do časa prekinilo njeno ihtenje, je na vse navzoče vplivalo moreče. Marikomu se je utrnila solza. Hkrati pa se je vseh polastil nepopisen občutek, ko smo se zavedeli, da v teh težkih trenutkih delimo bolečino z vsem makedonskim rodom. Baloh je deklico objel in jo očetoval božal. Govoril je o novem Skopju,

ki ga bomo s skupnimi napori zgradili, in o novem življenju, ki bo v mestu zapet vzkipelo. Marika je imela zapisano še tole:

»In ko zgradimo novo mesto, ko se bomo zopet veselili in razigrani sprehajali po njegovih ulicah, ne bomo pozabili starega Skopja, mesta našega delinstva. Spomnili se bomo vsega, kar je bilo, in morda se nam bo ob takim spominu utrnula marsikatera solza iz oči.«

Sonce je počasi zahajalo in napotili smo se proti dijaskemu domu. Med potjo

(Nadaljevanje na 2. strani)

Še vročo opeko sproti odvažajo

jev. Te naložbe se bodo lotili v letih 1964 in 1965, ko bodo odplačali dosedanja posojila. Zmogljivost opekarnice bo nato povečala od dosedanjih 5 milijonov ope-

nih enot na leto na 7 milijonov opečnih enot. Opekarna žgane opeke sploh nima na zalogi, ker jo kupci še vročo sproti odvažajo iz predpeči, kar jo žgo.

Laskava ocena tujega ribiškega strokovnjaka

V ponedeljek, 12. avgusta, je obiskal Novo mesto gospod Harvey Willoghby, izvedenec za sladkovodno ribištvo iz ZDA. Prispel je na povabilo Strokovnega združenja za sladkovodno ribištvo Jugoslavije in spremstvu prof. inž. Jelačina ter predstavnikov Zavoda za ribištvo SRS iz Ljubljane. Gospod Willoghby si je z zanimanjem ogledal ribogojnico ob Temenici pri Prečni ter načrte za razširitev slednje in izgradnjo turističnih naprav. Zanimal se je za nastanek ribogojnice, njeno zgodovino in vse tehnične podatke in se je ob koncu zelo laskavo izrazil o

objekti in napravah. Hkrati s tem je dal našim ribičem mnogo koristnih nasvetov o intenzivni vzreji rib in o označevanju rib pri vlaganju v odprte vode ter posredoval nekaj koristnih podatkov o ribiški organizaciji v ZDA.



Filmski igralec Miha Baloh med makedonskimi otroki na stadionu Matije Gubca v Vidmu-Krškem; Marika Petrovska ni mogla do kraja prebrati spisa o nesreči svojega dragega rojstnega mesta

Nenehno več proizvodnje in izvoza

Nekaj števil, ki zgovorno pričajo o naporih posameznih kolektivov v novomeški komuni, da bi presegali proizvodne plane in povečali izvoz

Nepopisna tragedija, ki je v zgodnjih jutranjih urah 26. julija prizadela Skopje, mesto ob Vardarju in hkrati glavno mesto bratske socialistične republike Makedonije, je našla odjek v srcih vseh Jugoslovancev. Čeprav so srca po prvih poročilih o katastrofalni škodi onemela, je začela takoj iz vseh strani pritekati pomoč. Pomoč v blagu, pomoč v denarju in v tehniki je dokaz bratske povezanosti naših narodov, pa tudi solidarnosti mnogih narodov sveta. Veliki in nesebični prispevki naših delovnih ljudi in delovnih kolektivov, ki dosegajo vrednost več milijard dinarjev, so samo del tega, kar smo dolžni Skopju. Naša največja pomoč pa mora biti še večja skrb za povečevanje proizvodnje, storilnosti dela in izvoza. Na ta način bomo najlaže prispevali družbi sredstva za še hitrejši razvoj našega gospodarstva in za učinkovitejšo pomoč družbenim fondom porušenemu Skopju.

S takšno mislijo v srcu smo pretekli teden obiskali nekaj kolektivov v Novem mestu in načeli pomenek o njihovih proizvodnih uspehih v letošnjem letu ter o njihovih naporih in težavah v boju za izvoz. Brez dvoma je bila v prvih mesecih letošnjega leta bitka za plan še hujša kot prejšnja leta. Proizvodnja se povsod nenehno povečuje, mnogi kolektivi so usmerili velike napore v proizvodnjo za izvoz in dosegajo lepe uspehe. Prav gotovo pa pri tem ne manjka težav.

LABOD V TOVARNI PERILA

LABOD v Novem mestu so nam povedali razveseljivo novico, da bodo prav kmalu ustvarili toliko, kot so vse lansko leto. Lani so kupcem prodali za 526 milijonov dinarjev izdelkov. Letošnji plan jim nalaga prodati in vnoviči izdelke v vrednosti 700 milijonov dinarjev. Do konca julija 1963 so prodali za 451 milijonov dinarjev blaga. Zlasti v juliju so močno presegli mesečni plan prodaje: namesto za 44 milijonov, kolikor jim nalaga plan, so v preteklem mesecu prodali le za malenkost manj kot 100 milijonov dinarjev izdelkov (v lanskem juliju so prodali le za 35 milijonov dinarjev blaga). Povedali so, da bi, če se bosta proizvodnja in prodaja še v avgustu odvijali tako lepo, kot sta se v juliju, lahko do konca avgusta dosegli tolikšno prodajo, kot so jo vse lansko leto.

Pogajanja za izvoz sraje tovarne perila »Laboda« se ugodno odvijajo in v teh dneh bodo podpisane pogodbe. Od prvih dni oktobra do 12. decembra letos bodo izvozili 40 tisoč srajc (20 tisoč v zahodne države in 20 tisoč v ZSSR) v skupni vrednosti približno 46 tisoč dolarjev. Izvažati bodo s pomočjo domačega izvoznega podjetja. Ko-

ektiv bo pri tem po predpisanih deležih ustvarili okoli 1800 dolarjev lastnih deviznih sredstev, s katerimi bodo kupili nekaj nove strojne opreme, ki jo močno potrebujejo. Če bi bil rešen problem proizvodnih prostorov, bi imeli veliko večje možnosti za izvoz, računajo pa, da bodo podobnih težav rešeni v začetku prihodnjega leta, ko se bodo preselili v stavbo dosedanjega Novolesovega obrata drobnega pohištva v Novem mestu. Precej uspeh kot lani so dosegli z izboljšanjem kvalitete izdelkov. K temu so v marsičem pripomogli strokovnjaki, ki jih je prej v kolektivno manjkalo. Letošnja izbira letnega perila, ki so ga pripravili za tržišče, je bila tako peštra, da so vseh 100 tisoč kosov brez težav takoj prodali. Mnogo jim je pripomoglo tudi osvajanje proizvodnje perila iz sintetičnega blaga, po katerem je na tržišču veliko povpraševanje. Takšno blago pa je žal težko dobiti.

NOVOTEKSU se proizvodnja ne odvíja nič slabše

V prvem polletju (podatkov za julij ne navajamo, ker je bil kolektiv takrat na kolektivnem dopustu zaradi vsakoletnega remonta) so uresničili 55,3 odst. letnega proizvodnega plana in več kot 18 odst. letnega plana novoteksnega iztržka. V polletju uvoščeni iztržek je sicer resda za nekaj manj kot 2 odst. pod planiranim, vendar je kljub temu precej večji od tistega, ki je bil dosežen v polletju lanskega leta.

Stanje v Novoteksovem izvozu je nekoliko slabše, vendar pa ne po krivdi kolektiva. Po sprejetem planu bi moral Novoteks letos izvoziti za nekaj več kot 427 tisoč dolarjev svojih izdelkov. Do konca junija letos so izpolnili približno 67 odst. polletnega izvoznega plana. Od tega so prodali okoli 80 odst. v vzhodne države (tu je všteta trikotna preja, dobavljena našim podjetjem, ki so svojo trikotno izdelke izvozili), preostalih 20 odstotkov izvoza pa predstavljajo Novoteksove tkanine, prodane v dežele zahodne Evrope. Od teh tkanin je bila približno polovica sintetičnih. Kar se tiče tkanin, je zastoj v izvozu posledica tega, ker volnenih tkanin na zunanem tržišču doslej še nismo prodajali in z njimi šele prodiramo na tuja tržišča. Za

(Nadaljevanje na 3. strani)

DOBOVA: do sobote že 167.170 din

Razen kolektivov dobovskih podjetij, ki so prispevali večje zneske, so za pomoč Skopju darovali tudi: odbor SZ Dobova 51.780 din, ter podružnični odbori: Mihalovec 11.130 din, Vel. Obrež 9.500 din, Mostec 5.000 din, Sela 31.780 din, Rigonce 7.760 dinarjev, Mali Obrež 8.600 din, Gaberje 15.150 din, Loče 6.900 din in učiteljski kolektiv 19.500 din.

Najmanj, kar lahko naredimo

Ustava nalaga, da morajo državni uradi pomagati strankam pri uresničevanju njihovih pravic. To pomeni, da morajo strankam, ko le-te terjajo nekaj, kar jim po zakonu in ustavi gre, iti naproti: olajšati jim uresničevanje pravic, skrajšati pot, preprečiti nepotrebne nevarnosti. Ta dolžnost vključuje tudi pomoč v pravnih nasvetih, da bi stranka lahko spoznala svoje pravice v polnem obsegu in da ne bi živela v pravni zmoti, da ji gre nekaj, kar v resnici ni njena pravica, ali pa se sploh ne bi zavedala svojih pravic. To, kar nalaga ustava, prav tako vključuje humane, tovariške medsebojne odnose, brez uradniške nedostopnosti ali celo nadutosti. Za samovoljo, omejevanje človekovih pravic, šikaniranje pa sploh ni mesta v odnostih, kakršne terjaja nova ustava. Take postopke je treba preganjati in jih docela izgnati iz pisarn državni organov. To namreč niso nikarkršna svetišča, kjer prosijo podaniki milosti, temveč vse bolj nekakšni servisi, ki so na voljo občanom za uresničevanje njihovih zakonitih pravic in dolžnosti.

Najmanj, kar lahko storimo, da bi v praksi uveljavili omejeno ustavno določilo, bi bila za začetek ustanovitve sprejemnih pisarn za stranke. Teh na nekaterih občinah še nimajo, čeprav že dolgo govorimo o njih. Ko opravljamo njihovo odsotnost, iščemo najrazličnejše izgovore, čeprav so nekateri komaj ali le delno prepričljivi. Pravimo: nimamo potrebnih kadrov, ta reč veliko stane in tako naprej. To je že res. Pomisliti pa je treba tudi na to, koliko stane čas, ki ga po nepotrebnem izgubljajo stranke, ko letajo od vrat do vrat občinskih pisarn, da na koncu pogosto ugotovijo, kako niso nič opravile. Ta njihov izgubljeni čas je dragocen. To so izgubljeni milijoni narodnega dohodka občine. Z drugimi besedami povedano: to je tudi dohodek občinskega proračuna. Zatorej ne smemo gledati na vse samo skozi prizmo dohodkov in izdatkov občinskega proračuna. Pred očmi moramo imeti tudi dohodek vse občine, od čigar

velikosti so odvisni tudi dohodki proračuna. Urediti poslovanje v administraciji občinske skupščine, da bodo stranke lahko uresničevale svoje pravice ali pa izpolnjevale svoje dolžnosti s kar najmanj težav, hitro, učinkovito in brez nerove, je tudi stvar, ki je v zvezi z rastjo novih odnosov med ljudmi. Občani pogosto stresajo svojo jezo kar počez: na vsi občini. Pri tem mislijo na vse, ki delajo v občinski hiši, češ da nič ne delajo, da pošiljajo stranke od vrat do vrat, ker se ne razumejo na posel, ki ga opravljajo itd. Tako vzdušje ni ravno koristno za utrjevanje občestva, kjer odnosi sicer ne morejo biti idealni, brez protislovij, kjer pa se vendar morajo občani dobro počutiti. Tudi v odnosu do občinske uprave. Ta jim sedaj pogosto poganja kri v glavo, ko pomislijo na nepravilen odnos uslužbencev, na njih slabo poslovanje ali celo na samovoljo.

Ne trdim, da bi sprejemne pisarne odstranile vse nevarnosti in da bi z njihovo ustanovitvijo vse štedlo gladko — ne glede na kadrovske in druge težave, s katerimi se sedaj ubadajo občinske skupščine. Sem pa popolnoma prepričan, da bi sprejemne pisarne pomenile korak naprej v modernizaciji poslovanja občinske administracije in izdaten prispevek k izboljšanju počutja tako uslužbencev kakor tudi strank. Seveda bi bilo treba urediti njihovo poslovanje čim bolj sodobno, tako da se ne bi moglo zgoditi, da bi morala stranka tudi še naprej odpreti številna vrata, preden bi natančno zvedela, kako je z njeno zadevo. V sprejemnih pisarnah bi morali sedeti najbolj kvalificirani uslužbenci, ne le s potrebnim strokovnim znanjem, temveč tudi moralno in politično neoporečni, z obilno mero potrpežljivosti, sposobni umirjenega, pametnega občevanja s strankami. Ondi ne bi smelo biti mesta za hitro razburiljive ljudi, najmanj pa za take, ki imajo pokroviteljski, birokratski odnos do strank in po katerih nekateri občani posplošeno ocenjujejo delo vse administracije občinske skupščine. J. B.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Odmevi na sporazum o delni prepovedi jedrskih poskusov so pokazali, da bodo morale moskovske podpisnice odstraniti še precej ovir na poti do vsestranskega sprejema sporazuma. Nasprotniki so na Vzhodu in Zahodu. Med najbolj glasnimi je LR Kitajska, kateri pa asistirajo Albanija, Severna Koreja in še nekateri. Kot kaže, bo na Zahodu Francija edina država Atlantske zveze, ki se ne bo pridružila moskovskemu sporazumu.

Sedanja razprava v odboru za zunanje zadeve ameriškega senata o ratifikaciji moskovskega sporazuma pa kaže, da so tudi v ZDA zelo vplivne sile, ki ne odobravajo sporazuma; vendar pa že lahko rečemo, da bo večina senatorjev glasovala za ratifikacijo sporazuma o delni prepovedi jedrskih poskusov.

V Bonnu pa je prišlo do sprememb. Zahodnonemška vlada je načelno privolila, da bo podpisala sporazum o prepovedi jedrskih poskusov. Ameriški zunanji minister Rusk je prepričan, da bo v tem dejstvu prve začetke deblokiranja odnosov med zahodno in vzhodnonemško državo in začetke postopne splošne normalizacije prilik v centralni Evropi ter med Vzhodom in Zahodom v celoti.

S tem v zvezi piše angleški liberalni »Guardian«, da se bo »morda začelo novo poglavje v zgodovini zadnjih pogajanj o nemškem vprašanju«. List dodaja, da ni izključeno, da bi Zahodna

Nemčija »morebiti podprla prizadevanja v iskanju stičnih točk med Vzhodom in Zahodom«.

Treba je poudariti, da med vsemi nasprotniki moskovskega sporazuma ni nobene neangažirane države ter so se mnoge že tudi pridružile sporazumu.

Zaradi zelo ugodnega odmeva, ki ga je v svetu povzročil moskovski sporazum, nekateri komentatorji menijo, da se je ustvarilo ustrezno vzdušje za nove korake na tem področju. Tako je generalni sekretar OZN že dobil predloge, naj bi proučili vprašanje denukleariziranih področij v Latinski Ameriki, na Balkanu in Sredozemlju. Pričakujejo tudi razne pobude za sklepitev sporazuma o prepovedi podzemeljskih poskusov, kakor tudi o drugih vprašanjih, povezanih s celotnim problemom atomskega oboroževanja.

Po vsem tem pa počasi raste upanje tudi v zlom osi Pariz-Bonn. De Gaulle počasi izgublja oporo v Zahodni Nemčiji in čim bolj se približuje čas odhoda Adenauerja s položaja kanclerja, tem manjše bodo možnosti, ki jih bo imel de Gaulle za podporo svoji politiki. S prihodom zahodnonemškega kanclerja Erharda računajo tudi na začetek bolj elastičnega političnega odnosa Zahodne Nemčije.

Moskovski sporazum in zavezniki

tudi zahodno priznanje vzhodnonemške države, vendar dejstvo, da se je vlada Zahodne Nemčije sprijaznila s tem, da bo podpisnica mednarodnega dokumenta hkrati z Vzhodno Nemčijo. Nekateri politični komentatorji vidijo v tem dejstvu prve začetke deblokiranja odnosov med zahodno in vzhodnonemško državo in začetke postopne splošne normalizacije prilik v centralni Evropi ter med Vzhodom in Zahodom v celoti.

S tem v zvezi piše angleški liberalni »Guardian«, da se bo »morda začelo novo poglavje v zgodovini zadnjih pogajanj o nemškem vprašanju«. List dodaja, da ni izključeno, da bi Zahodna

Trenutki veselja in žalosti v Krškem

(Nadaljevanje s 1. strani)

smo se pogovarjali o tem in onem. Besede so bile mile, polne ljubezni, in so ponujale prijateljstvo.

Filmski igralec Miha Baloh je bil še vedno močno pod vtisom nenadne tušine. Dejal je, da je v Krško prišel samo zaradi teh ljudi, ki so neposredno doživeli nesrečo. V vsakem primeru je tako srečanje edinstveno, enkratno, ne moreš ga opisati, lahko ga samo doživiš. V njegovem življenju bo zapustilo to srečanje izreden vtis. Občutil je bolečino vseh tistih, ki so doživeli potres. Prepričan je, da nesreče niso doživeli samo oni, temveč vsak naš državljan, vsak človek. Velikoma sočutja pa je v tem, kakšen je človek, kaj nosi v svoji notranjosti.

»Zadovoljen sem, da so občani naše komune priključili žalosti vseh Jugoslova-

nov in pokazali veliko solidarnost s ponesrečenci. Naredili bomo vse, da bodo posledice potresa odpravljene čimprej, zato smo tudi tako toplo sprejeli otroke, njihovi nasmejeni obrazi pa to potrjujejo. Trudili se bomo, da bomo pomagali bratskemu makedonskemu narodu,« je dodal predsednik občinske skupščine inž. Franc Dragan.

Veliko truda za čim boljše počutje otrok je vložil tudi tajnik občinske skupščine Cveto Bevk. Ni mu žal teh naporov. Ponosen in vesel je, da so se tudi drugi občani izkazali in nudili pomoč otrokom.

»Prijatelja spoznaš v stiski,« je pričel predsednik občinskega sindikalnega sveta Edo Komočar. Dodal je še, da je zelo važno, da smo v trenutku nesreče in žalosti z odprtimi srci nudili pomoč makedonskim bratom. Kazalec na urj se je po-

maknil že na 21. uro, mi pa smo se še vedno pogovarjali o tragediji v Skopju. Sekretar občinskega komiteja ZK Milan Ravbar je govoril o veliki zavesti naših občanov in mednarodni solidarnosti, ki se je izkazala ob skopski tragediji. Tu so bile odstranjene vse meje politike. Prevladalo je človekoljubje. Izrazil je tudi zahvalo velikoma umetnikoma, ki sta veliko pripomogla, da je bilo srečanje z makedonskimi otroki prijetno.

Še preden je spregovorila prvakinja ljubljanske Drame Štefka Drolčeva, je načelnik oddelka za gospodarstvo občinske skupščine Franc Kovačič dejal: »Kot državljan sem pripravljen vse narediti, da ublažim nesrečo v Skopju.« Velika umetnica pa je izjavila: »Pri tej pretresljivi nesreči je najdragocenejše to, da znamo ustvariti most med ljudmi. Tragedija v Skopju

nam je dokazala, da je tudi v današnjem svetu človek vendarle človek.«

Posejano je bilo dobro seme, iz katerega bodo zrastle bogati sadovi. Srečanje ni bilo samo prijetno, temveč tudi koristno. Koristno predvsem zato, ker je makedonskim otrokom vilo vero do življenja in jih prepričalo, da bodo vse do trenutka, ko se bodo vrnili k svojim staršem, deležni popolne pozornosti in skrbi naših občanov.

Drago Kastelic

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

V Brazzavilleu, glavnem mestu bivšega francoskega Konga, je prišlo do stavke in krvavih spopadov. Delavci so napadli mestno jetnišnico in osvobodili politične zapornike. Položaj v glavnem mestu brazzavillskega Konga pa je še nejasen, ker so oblasti uvedle strogo cenzuro nad vsemi vestmi.

Ameriški minister za kmetijstvo Orville Freeman se je v terek vrnil s potovanja po Evropi v Washington. Obiskal je Sovjetsko zvezo, Bolgarijo, Romunijo, Poljsko in Jugoslavijo. V Jugoslaviji je ministra Freemana sprejel predsednik Tito. Ob tej priložnosti je ameriški minister obvestil predsednika Tita, da so ZDA dale 25 milijonov dolarjev kot darilo in 25 milijonov dolarjev kot dolgoročno posojilo za obnovo porušenega Skopja.

V Madridu je vojaško sodišče izreklo dve smrtni obsodbi za tako imenovano teroristično aktivnost. Štirje pa so bili obsojeni po 6 let roblje.

Predsednik gambijske vlade David K. Jawara je izjavil, da britanska kolonija in protektorat Gambija zahteva popolno notranjo samoupravo do 10. septembra letos.

Francoska vlada je na svoji seji v terek v razpravi o mednarodnem položaju, ki je nastal po moskovskem sporazumu, sklenila naj daljevali atomske poskuse, dokler ne bo izpolnila svojega atomskega orožja. Glede francoskega stališča do atomskih poskusov je minister za informacije dejal: »Sino dečela, ki želi ustvarjati atomske sile, zato ni čudno, da je naš položaj specifičen.«

Na sejmišču malo kupcev

Na novomeškem sejmišču 12. avgusta promet ni bil poseben velik, saj so od 712 prašičev prodali le 478. Kupcev je bilo manj, kljub temu pa živinorejci v ceni niso hoteli popustiti in so zahtevali za prašiče 6.000 do 11.000 dinarjev.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

● Nedavna seja zveznega izvršnega sveta je bila posvečena ukrepom za odstranitev posledic potresa v Skopju. Sprejeti so bili tudi ustrezni predpisi. Ob tej priložnosti je predsednik Petar Stambolić izjavil, da bo gradnja novega Skopja simbol usodne povezanosti naših narodov. Izrazil je tudi upanje, da lahko računamo s prijateljsko pomočjo drugih držav, ki bodo odobrile kredite z ugodnimi pogoji.

Med predpisi, ki jih je sprejel ZIS, je tudi določitev maksimalnih olajšav za kredite, ki jih dobe gospodarske organizacije mesta Skopja. Gospodarskim organizacijam ne bo treba vplačati garantnih zneskov in udeležbe v stroških investicij, ker tega glede na prizadevano škodo ne zmorejo. Razglašen je tudi moratorij (odlog) za odplačevanje kreditov za obratna sredstva. Precejšnja olajšava je dana gospodarskim organizacijam mesta Skopja z odgoditvijo plačevanja akontacij družbenih obveznosti za obdobje julij - december 1963. Delovne in druge organizacije, ki prejema brezplačno blago kot pomoč za ublažitev škode po potresu, so oproščene carine in drugih dajatev. Tudi za prebivalstvo je razglašen moratorij za doslej odobrene potrošniške kredite, za dobivanje novih pa so določeni ugodnejši pogoji.

Narodna banka Jugoslavije je do uveljavitve posebnih predpisov o financiranju gradnje za nastanitev prebivalstva Skopja dala Stopanski banki SR Makedonije predujem v obliki kredita do 30 milijard dinarjev.

● Življenje v Skopju se vrača na normalni tir, česar kajpak ne smemo razumeti dobesedno, ker normalnega življenja v tem mestu še dolgo ne bo. Doslej so odkopali izpod ruševin nad 1000 trupel, bojijo pa se, da je človeških žrtev še več. V bolnišnicah se zdravi nad 3000 ranjenec. Otrok v Skopju skorajda ni več; evakuirali so jih v vse kraje Jugoslavije. Tudi več tisoč mater

in starih ljudi. V porušenem mestu je ostalo okrog 120.000 ljudi, ki so potrebni za obnovitev mesta in za proizvodnjo. Za zdaj imajo zasilne domove v šotorih. Do zime jim bo treba zgraditi montažne hiše. Nato — v tretji fazi — bodo začeli graditi zidane hiše.

Kakšna je materialna škoda? Na to vprašanje še ni mogoče odgovoriti. Ocenjevanje škode v popolnoma porušenem mestu, ki je štelo nad 200.000 prebivalcev, pač ni enostavna stvar. Računajo, da se bo materialna škoda povzpela na številko več sto milijard dinarjev. Samo en podatek: v Skopju je bilo okrog 35.000 stanovanj. Popraviti jih bo mogoče le nekaj tisoč, vse drugo bo treba porušiti.

● V nedeljo je za trenutek prenehal delovni utrip obnavljajočega se mesta: vsi sedanji prebivalci Skopja so na pokopališču počastili spomin žrtev potresa. Vzdušje je bilo ganljivo. Kaj

SIMBOL USODNE POVEZANOSTI

čutiljo ljudi na pokopališču, kjer je tisoč svežih gomil, se sploh ne da popisati! Nad vsem tem pa je zelo tudi zaupanje v prihodnost: iz ruševin bo zrastle novo, še lepše Skopje. To je trden sklep vseh jugoslovanskih narodov, ki v tej nesreči še bolj čutiljo medsebojno usodno povezanost. To pa je tudi zagotovilo vsega sveta, ki z zbiranjem prispevkov za Skopje dokazuje, da v svoji globini le ni tako razklan, kakor se včasih na površini zdi.

● Predsednik Tito se mudi na obisku v Sloveniji. V petek se je sprehajal po ljubljanskih ulicah, kjer so ga ljudje navdušeno pozdravljali.

Kako daleč smo s statuti v podjetjih?

O statutih, notranjem ustavnem aktu delovnih kolektivov, ki jih morajo slediti po zakonu, sprejetem v

Sestanek na Gorjancih

V petek so prejeli osebne dohodke, dan kasneje, 19. avgusta, pa niso hoteli več na delo. Čez dva dni so na zastanku pojasnili: »Nismo se uprli državi, ampak nepravilnostim, za katere izražajo nekateri vodilni ljudje v našem podjetju zamašena ušesa.«

In te nepravilnosti so bile glavni vzrok, da so se le odprli ventili, na katerih so ležali navidezno težki prsi vodilnih. Zakaž tudi ostali vodilni, ki so bili za ozadje vzroki, ki so mogli zadeve dopokdati v drugačno stanje, v katerem se je sicer značilo; skozi vrzeli na mestih, kjer so bili ventili, pa je začel pronicati glas osveščene skupine delavcev, ki so zahtevali zadoščenje za krivice, ki so jih občutili na lastni koži.

Kaj se je dogajalo? Delavcem, ki delajo na Gorjancih v asfaltni skupini v sklopu strojnega obrata pri Cestnem podjetju, so obljubili, da jim bodo s 1. julijem letos osebne dohodke obračunavali po novem pravilniku, kjer naj bi bil upoštevan celoten njihov doprinos v delu s posebnim poudarkom na težavnosti dela, ki udarjajo pri graditvi gorjanske ceste. Naloga je bila s strani vodilnih le delno izpolnjena, ker so osebne dohodke po novih merilih obračunavali samo tistim, ki upravljajo stroje, večini v tej skupini pa so zaslužek namerili po dosleji veljavni »merilih«. Ze pred 19. avgustom so mnogi od njih prosili za pojasnila, zakaj tako, in drugo v zvezi z delom, odnosi in podobnim. Veljalo je »načelo«, da »ne ugovarjaj, ampak potrpi, sicer te bo šef obrata poklical k sebi in ti v odgovor izročil delavsko knjižico, kar pomeni, da boš odpuščen.«

Na sploh je znano, da je celotno podjetje zgrajeno tako, da odnosi, informiranost kolektiva in odločanje ne predstavljajo v njem kakšne pomembne baze za dobro počutje in življenje delovnih ljudi, zlasti pa to ni »pogoji« za njegovo zmožnost in notranjo afirmiranost. Dogodek, osvetljen iz tega kotala, je nujna posledica stanja, ki je prevladovalo v podjetju.

Napačno bi bilo prezreti in pozabiti zadevo, ki ni in ne more biti kazipot v nadaljnjem izgrajevanju socialističnih odnosov v podjetju! Na napakah se je treba učiti, zato naj v Cestnem podjetju, ki ima odgovorno in težko nalogo, zgraditi prepotrebno gorjansko cesto, dobro premišljeno, kako bodo postopali v prihodnje. Ze ustava pravi, da je delovni človek največja dragocenost, zato to upoštevajmo!

Socialistični republikli Sloveniji, sprejeti do 1. aprila 1963, je bilo pri nas izgovorjenih že mnogo besedi. Priprave, s katerimi so začeli marsikje že v aprilu in v maju, je najprej zavrla predvolilna akcija, zdaj pa še obdobje dopustov. Navzlic temu nas je zanimalo, kako se te pomembne in obsežne naloge lotevajo v posameznih podjetjih. Posredujemo nekaj tega, kar smo zabeležili.

V Opekarni v Zalogu so s statutom že precej daleč, najdlje izmed vseh, ki smo jih obiskali. Na skupnem, bazenskem posvetu predstavnikov opekarni konec spomladali so si razdelili posamezna področja, ki jih morajo obdelati statuti. Posamezne opekarnice so prevzele po eno takšno področje, nato pa bodo v začetku septembra na ponovnem posvetu stališa prediskutirali in izmenjali mišljenja. Organi delavskega samoupravljanja v kolektivu so že razpravljali o osnutku statuta in osvojili glavna načela, ki naj jih statut zajame. Izdelava njihovega osnutka se približuje koncu. Najprej bodo o njem razpravljali organi DS, nato celotni kolek-

tiv. O zbranih opazkah in predlogih bo potem še enkrat razpravljala DS, in ko jih bo komisija vnesla v osnutek, bo statut sprejet. Čeprav je delo v opekarnah sezonsko, je videti, da jih poletni meseci, ko imajo največ dela, prav nič ne ovirajo.

V gostinskem podjetju Majolika v Straži so organi DS o statutu že razpravljali, vendar dlje še niso prišli. Povedali so, da je zdaj gostinska sezona na višku — maloštevilni kolektiv dela tudi po 12 in nemalokrat 14 ur na dan — zato ne utegnejo. V septembru, ko se bo promet zmanjšal, bodo imenovali komisijo in se ročno lotili priprav.

Kolektiv transportnega podjetja Gorjanci iz Straže se je pripravljala statuta lotiti močno resno. DS je imenoval najprej 7-člansko, nato pa 11-člansko komisijo za priprave, ker so prvimi 7 članom dodelili v pomoč še 4 predstavnike družbenih organizacij v kolektivu. Sekretar podjetja se je udeležil 3-dnevnega seminarja v Zagrebu, ki ga je za pripravljane statuta priredilo Društvo pravnikov SRH. Komisija se sesta-

ja dvakrat na mesec in pripravila gradivo za posamezna poglavja statuta. Pravilnik o HTZ in pravilnik o požarni varnosti so že pregledali in ugotovili, da sta usklajena s predpisi, pravilnik o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov so nekoliko popravili, nekoliko teže pa je, kot so povedali, s pravilnikom o delovnih razmerjih ter sprejemanju in odpušcanju delavcev in z določili, ki naj jih o tem vsebuje statut. Spremembe Zakona o delovnih razmerjih je pričakovati šele konec prihodnjega leta, zato bodo skušali pravilnik in statut prilagoditi obstoječim predpisom, po izidu novih pa ga bodo popravili. Računajo, da bo osnutek statuta narejen v septembru.

V industriji obutve Bor v Dol. Toplicah je DS že razpravljalo o pripravah statuta. Dogovorili so se, da bodo obstoječi notranji pravni akti kolektiva, torej do sedaj sprejeti pravilniki, izhodišče za razpravo. O tem, kako se priprav lotiti, se še niso pogovorili. En član kolektiva, ki je poverjen, da pripravi osnutek, je že obiskal več sorodnih podjetij. Tam si je ogledal njihove priprave, se posvetoval in dobil precej izkušenj. Največ težav bo verjetno ob razpravah o skrajšanem delavniku in o tem, kako to v statutu zajeti. Proizvodnja v obratu je večji del ročna, zato bi skrajšanje delavniške povzročilo padec proizvodnje in osebnih dohodkov. Obljubili so, da se bodo v septembru pripravljala osnutka statuta resno lotili.

Veliko zanimanje za letošnji vinski sejem

Kot že osem let zapovrstjo bo tudi letos ob koncu avgusta odprt na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani mednarodni vinski sejem. Do zdaj se je pripravilo že 20 držav, ki bodo na sejmu razstavile 902 vzorca vin, 156 vrst žganih pijač in 58 različnih sadnih sokov. Iz naše države je doslej prijavljenih 61 proizvajalcev s 308 vinskimi vzorci.

Letos si bodo obiskovalci sejma lahko ogledali tudi opremo za vinogradništvo in kletarstvo, ter razne stroje za to gospodarsko panogo.

V času sejma se bo Gospodarsko razstavišče spreminilo v veliko in prijeto gostišče, kjer bodo fantje in dekleta v pisanih narodnih nošah nosili gostom najboljša vina in domače specialitete. Vsak večer bo na razstavišču zabavni program, ki ga bodo izvajali humoristi, pevci in folklorne skupine, za ples pa bosta na voljo vsaj dve plesišči z dvema orkestroma.

Organizatorji so se letos še bolj kot prejšnja leta potrudili, da bi številnim domačim in tudi tujim gostom v vsem ustregli in da bo na sejmu vsak lahko dobil svojo najljubšo pijačo in jedčo.

Ugodna priložnost

za rejce pitanih prašičev

Kmetijsko-gozdarsko predelovalni kombinat Novo mesto oddaja zasebnim rejcem prašičke v teži od 20 do 30 kg za dopitanje do teže 125 kg pod naslednjimi pogoji:

Rejec s pogodbo obljubi, da bo prevzete prašičke dopiljal do teže 125 kg. Ves prirastek plača kombinat rejcu po 260 din za kg. Zavarovanje proti morebitnemu poginu izvrši kombinat na svoje stroške, razen tako pa tudi že pred oddajo prašička vsa potrebna zaščitna cepljenja. Dopitane prašičke bo kombinat prevzel od rejca na sistem dogonskem mestu, ki je za rejca najbližji. Plačilo prirastka bo kombinat izvršil takoj ob prevzemu. Prašičke lahko dobijo rejci iz našega pitališča v Zalogu pri Novem mestu vsak ponedeljek in torek od 7. do 14. ure.

Da je za kmeta tak način pitanja bolj rentabilen, je razvidno iz naslednjega računa:

1. PITANJE PRAŠICA ZA PLAČILO PRIREJE:
a) za prirast (od 20 do 125 kg) v teži 105 kg po 260 din dobi rejec 27.300 din, za nakup prašička pa ni treba rejcu nič prispevati. Ostane mu torej čistih 27.300 din.
2. PITANJE PRAŠICA, KI GA REJEC SAM NABAVI:
a) za 125 kg težkega prašiča dobi rejec na tržišču (125 kg × 300) 37.500 din,
b) za nakup 20 kg težkega pujska mora rejec odšteti najmanj 13.000 din, ostane mu torej le 24.500 din.

Pri prevzemu 20 kg težkega prašička v dopitanje ima rejec torej za 2.800 din več dohodka, denar, ki bi ga moral vložiti za nakup prašiča, pa lahko uporabi za druge namene.

Vsa pojasnila v zvezi z dopitanjem lahko dobijo interesi na upravi pitališča bekonov v Zalogu, tel. št. 21-170, in v komercialni kombinata, tel. št. 21-065.

KGPK Novo mesto

Nenehno več proizvodnje in izvoza

(Nadaljevanje s 1. strani)

večajih izvoznikov na našem področju. Zaradi težav v oskrbi lesnopredelovalne industrije, ki so trajale vse do konca marca letos, je Novoles v prvih 7 mesecih dosegel 94 odstotkov dinamičnega plana v proizvodnji, 85 odst. dinamičnega plana pa v unovčenem iztržku. Dinamični plan izvoza so do konca julija ustvarili z 91,04 odst. Dinamični plan izvoza bi bil v polletju presežen, ko ne bi bilo težav z odpadkicem pošiljke drobnega pohištva, ki že več mesecev čaka pripravljena na Reki. Plan za julij je bil precej presežen, sicer pa so z velikimi napori v maju, juniju in juliju skoraj povsem nadoknadili izpad, ki so ga povzročile težave v prvem tromesečju. Do konca julija letos je izvoz za približno milijon dinarjev večji, celotna proizvodnja pa za okroglo 17 milijonov dinarjev večja kot v enakem razdobju lanskega leta.

Precej krivde za počasno uveljavljanje izdelkov naše volnarske industrije na tujih tržiščih je morda tudi v nezanimanju naših izvoznikov za takšno prodajo. Najbrž bi bilo najkoristneje zunanjetrgovinsko dejavnost prepustiti neposredno industrijskim podjetjem — proizvajalcem, zlasti v volnarski industriji. S tem bi ta dejavnost prešla bolj pod vpliv industrije, kar bi bilo boljše, kot pa da je pod vplivom trgovine, kot doslej. Trgovska izvozna in uvozna podjetja se namreč nemalokrat vse preveč zanimajo za dobičke in čisto trgovske transakcije, manj pa za koristnost izvoza v jugoslovanskem merilu. Razen tega je že dosedanja izvozna praksa dokazala, da je uspeh največji, če se naše proizvodno podjetje, ki dela za izvoz, usmeri na ožji krog kupcev v tujini in z njimi tesnejše sodeluje v daljšem razdobju. Najboljše bi torej bilo nuditi več pomoči poslovnim združenjem, ki bi imela izvožno-uvodno dejavnost samo kot nekakšen servis. V tem primeru bo združenje lažje zastopalo interese proizvajalcev in izvoz razvijalo v dolgoročnejsih oblikah (ter ga hkrati povezovalo tudi z uvozom surovin za svoje stroke).

● NOVOLES V NOVEM MESTU je eden izmed naj-

● V IMV NOVO MESTO, kjer smo se ogledali 2-krat, žal nismo mogli dobiti podatkov ne o proizvodnji ne o izvozu, ker nimajo zbranih, kot so nam povedali.

Izredno povprečje pšenice

Dolga in nenavadno ostra zama nam je vsem, ki se ne posredno ali posredno ukvarjamo s kmetijsko proizvodnjo, dala slutiti prej porazno kot pa dobro letino. Veliko je bilo tarnanja, da je zaradi pobebe nujno treba preorati posevke; bilo je relativno precej snežne plesni, marsikdo je polja tudi res preoral. Posebno smo bili zaskrbljeni zaradi pomanjkanja umetnih gnojil, potrebnih za doznojevanje. Vzrokov za malodušje je bilo torej več kot dovolj!

Na sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo smo morali pošiljati poročila o površinah preoranih posevkov. Pojavljali so se novi problemi, pregledovali smo katastrofalno slabše posevke. Čelo prošnje za odpis davkov zaradi preoranih njiv in pričakovanih majhnih pridelkov so nas vznemirjale. Ustoli smo se tudi, ko smo pošiljali na zavod za statistiko poročila o

pričakovanih pridelkih pšenice. Menili smo, da bodo pridelki nekoliko nižji, kot so bili lani; gibalni naj bi se okoli 25 stotov na hektar.

Danes, ko so pridelki sredno priromali v kašče (razen v Pečelah in Križah, in to zaradi izredno močne toče), pa lahko dovolj zanesljivo trdimo: dosegli smo nove množične rekorde! Povprečje v brežiški občini znaša 35 stotov zlato rumenega zrnja na hektar. Občinsko povprečje je s tem rekordom preseglo mnoge napredne dežele. (Švedsko pridelava povprečno 25 stotov pšenice na hektar.) Kot celota se je naša občina vključila v napore jugoslovanske skupnosti za večji, bogatejši pridelok žita.

Ugodno vreme in večletna propaganda za Italijanke (za služile bi pravzaprav, da jih pisemo z veliko začetnico, čeprav gre le za sorte pšenice), prepričevanje in vsiljevanje

novih sort: san pastore, san marino, produktore, Elia, francoska sorta Etoile de Choisi, naša »slovenka« in še nekaj drugih sort, pa vsiljevanje sodobne agrotehnike, ki naj ne bi bila samo ugodnost za družbena posestva in peščico izbrancev — vse to nas ni razočaralo. Ze sam hotel reči: ostanimo pri tej številki in bodimo zadovoljni! Toda razvoj nas sili naprej, dosednji uspehi pa so nam dokazali, da lahko dosežemo še več. Dokazano je, da je ta pot pravilna, ekonomska in pravej hitra!

Zal pa se še ne moremo postaviti s takšnimi uspehi pri drugih pridelkih, ki prav tako nujno terjajo hitrejši razvoj. Posebno velja to za najpomembnejše posevke v Spodnjem Posavju in v naši občini — za koruzo, ki jo je letos uničevala suša, pa tudi za detelje, ki so še vedno najbolj vir prebavnih beljako-

vin, za druge okopavine in za travnike. Menim, da bi bilo zelo važno, da se prav tako kot za pšenico zavzamemo zdaj tudi za detelje in koruzo. Dobro seme, globoko oranje, predpisano gnojenje in dognovanje, kemično zatiranje plevalov in pravdočasna uresničitev vseh del, ki spadajo k negi posevkov, nam bodo prav gotovo dali nove uspehe. Nezaupanje, ki je vladalo med našimi kmeti vrsto let do Italijanke, je izginilo; izginilo je tudi nezaupanje do umetnih gnojil in marsikje tudi do novih oblik nege posevkov.

Če so bili pred petimi leti bele vrane tisti, ki so dosegli po 35 stotov zrnja na hektar, so danes bele vrane tisti kmetje, ki so ostali pri povprečju proizvodnje v prvih povojnih letih, ko je statistika govorila o 10 ali 12 stotih zrnja na hektar. Zdal dosegajo pionirje nove pšenične proizvodnje — kooperante in družbena posestva s sodobno agrotehniko tudi že nekooperanti, ki so se odločili sicer za agrotehniko, ne pa

za sodelovanje. Dognovanje je že stara, dobra rečnica; herbicidi vzravnaajo še tako izmučene hrbe in kolena rastlin, pšenica je postala tržni presežek. Kruh iz novih sort pšenice je bel in dober; morda je za spoznanje slabši kot tisti iz »prolifkasa« ali iz »leskoveške osinke«. Zdal je vrsta na peklih, da bodo pekli takšen kruh, ki bo dober za vse; za lačne in za tiste, ki so se ga morda že preobedli.

Če bi hotel zdaj naštetii najzaslužnejše člane naše »pšenične avantgarde«, bi se morda zameril mnogim, ki so pridelali mogoče še več kot oni, pa ne vem za njihove uspehe. Vseeno pa poglejmo:

Martin Kržan iz Dramelj je pridelal 71 stotov zrnja na hektar ali 2000 kg na 28 arih, gnojil pa je s 600 kg NPK in 400 kg N na hektar. Ivan Mihelin iz Stare vasi je pridelal s sorto san pastore 54 stotov na hektar, njegov rojak Zvonko Lupšina iz Stare vasi pa z isto sorto 56 stotov na hektar. Franc Premelj je dobil s sorto san marino z enim sa-

mim dognovanjem 440 kg pšenice na ha. Ivan Balon je dosegel s francosko sorto 37 stotov. Naj povem, da se je na področju obeh zadrug naše občine najbolj izkazala hkrati najbolj razširjena sorta sanpastore. Splošna ocena je, da so letošnji pridelki pšenice približno za 30 odst. višji kot lani. Ivan Sablič iz Rigone je pridelal 55 stotov zrnja san pastore, čeprav mu je bilo zaradi toče priznano 10 odst. škode!

Tako kakor so dosegali dobre uspehe zasebni kmetje, imamo tudi na zadrugi njihvah stalno visoke pridelke. Posebno je treba podčrtati primer tetraploidne rži v Dobravi, ki je dala na novini več kot 30 stotov na hektar in je bila na vsej veliki površini sortno čista, rodna in zato priznana za semensko blago.

Teh nekaj misli sem namenil vsem kmetovalcem — večini kot pohvalo, nekaterim pa le kot opozorilo, kajti bitka za kruh ni samo bitka za pšenico!

Inž. Mile Pieterski

Doslej smo zbrali nekaj nad 55 milijonov

Bolj ko se odmika od nas usodno julijsko jutro, ki je zagrnilo bratsko prestolnico socialistične republike Makedonije v prah in ruševine, jasneje se razgrinjajo pred nami posledice težkega udarca: potrebna bodo leta in leta trdega dela ter vnetega prizadevanja vseh naših narodov, da bomo postavili na nove Novo Skopje, še lepše in prijetnejše od starega mesta. Mesto ruševin in šotorov zdaj iz dneva v dan spreminja svojo zunanjo podobo; vedno več je montažnih hiš in barak, ki bodo začasni — pa tudi stalni — dom številnim prebivalcem velikega mesta. Pri tem pa jim bomo morali vsi še dolgo pomagati. Ne gre zgolj za to, da zgradimo Novo Skopje kot novo mesto; gre za veliko več — za dokaz naše zvestobe, naše neločljive povezanosti, našega socialističnega sočustvovanja in konkretne pomoči bratom in sestram, ki jih je potres tako hudo prizadel.

Pri dajanju pomoči naši ljudje doslej niso zatajili! Po podatkih, ki smo jih dobili do torka, smo na Dolenjskem, v Spodnjem Posavju in v Beli krajini od dneva potresa pa do nedelje zbrali v denarju in blagu nekaj nad 55 milijonov in 568.000 dinarjev pomoči! Posamezne občine so pri tem sodelovale takole: BREŽICE — 10.990.075 din, ČRNOMELJ — 5.460.623 din, METLIKA — 3.939.675 din, NOVO MESTO — 14.275.799 din, SEVNICA — nekaj nad 5 milijonov din, TREBNJE — 5.903.000 din in VIDEM-KRŠKO nekaj nad 10 milijonov dinarjev. — V vseh naših občinah občinski štabi, množične organizacije in Rdeči križ še vedno zbirajo pomoč.

Ne pozabimo: gre za načrtno in široko pomoč prebivalcem mesta, ki so ostali brez vsega! Pomagajmo jim odprtih src in tovariških rok!

Trebnje noče biti na zadnjem mestu

V trebanjski komuni si krajevni štabi pri KO SZDL zelo prizadevajo, da bi za skopske ponesrečence čimveč zbrali. V preteklem tednu je bilo zbranih 724.670 din, ki so jih dali: KO SZDL Trebnje 152.745

din, KO SZDL Mokronog 181.200 din, KO SZDL Veliki Gaber 76.850 din, KO SZDL Sela-Sumberk 17.850 din, KO SZDL Velika Loka 81.640 din, KO SZDL Šentrupert 102.190 din, KO SZDL Čatež 28.250 din, KO SZDL Dobrič-podružnica Knežja vas 17.375 din, KO RK Mirna 46.550 din. Razen teh je društvo upokojencev v Veliki Loki prispevalo 10.000 din.

Nekateri krajevni štabi so organizirali tudi nabiralno akcijo za krompir. Tako so v Trebnjem zbrali 29.600 kg krompirja, v Velikem Gabru pa 7.450 kg.

Do 12. avgusta je bilo v trebanjski komuni zbranih 4.635.000 din v gotovini in za 1.268.000 din raznega blaga. Skupno znaša doslej pomoč občine Trebnje 5.903.000 din.

V BREŽICAH: doslej že skoraj 11 milijonov

Do 10. avgusta se je na skladišču brežiške komune za pomoč Skopju nabralo že 10.990.075 din. Te dni so prispevali: KO SZDL Artiče 103.437 din, KO SZDL Čatež 27.950 din, KO SZDL Cerklje že 5.500 din (skupno 112.740 din), KO SZDL Sromlje 39.000 din, KO SZDL Dobova še 126.170 din (skupno 167.170 din), KO SZDL Brežice — 1.

rajon 11.200 din, Posavski muzej v Brežicah 6.000 din, Internat trgovske šole v Brežicah 10.694 din, »Petrole, Brežice, tridnevni zaslužek kolektiva, uslužbenci društvenih organizacij v Brežicah še 15.000 din (skupno 58.000 dinarjev).

Osnovna šola Velika Dolina je darovala 28.000 din in ne

Črnomelj makedonskemu ljudstvu

Občinski štab za ponesrečence v Skopju je zbral do ponedeljka že 5.460.623 din pomoči v denarju in ostalih prispevkih. V zadnjem tednu so prispevali: KO RK Vinica 107.831 din, Crešnjevci 26.078 din, Stražnji vrh 43.200 din, Cerklješe 25.300 din. Upokojenci na območju mesta Črnomelj so zbrali 71.000 din, Vojna pošta 257.878 din, Zavod za zaposlovanje delavcev 24.000 din, uslužbenci brivsko-frizerskega podjetja 7000 din, osnovna šola Dragatuš 20.200 din, Leksarna Črnomelj 90.000 din, komunalna banka 15.200 din, občinski komite ZKS 5676 din

Prispevki zasebnih obrtnikov pa so bili v tem času naslednji: avto prevoznik Jure Rudman 11.000 din, avtomehanik Franc Einsiedler 9000 din, avto prevoznik Stane Curk 7000 din, krojač Franc Malerle 5000 din, slaščičar Asani Refik 5000 din, krojač Polde Sterk 5000 din, avtomehanik Jože Vrščaj 5000 din, slaščičar Lutvi Ferati 5000 din, tapetnik Lovro Rems 4000 din, urar Stanko Stimac 3000 din, tapetnik Franc Senica 3000 din, avto prevoznik Rafael Grahek 3000 din, mehanik Franc Oblak 3000 din, urar Alja Džovanović 2000 din, strojnik Franc Tajner 2000 din, klesar Jože Ovniček 1500 din, mizar Anton Papež 1000 din, brivec Drago Satošek 1000 din, krojač Anton Vrščaj 1000 din, ključavničar Karel Kolbezen 1000 din, avto

18.000 din, kot je bilo pomoč-toma objavljeno.

V Metliki: za 400 tisočakov blaga in 3.539.675 din

V Metliki še nadalje lepo poteka zbiralna akcija za pomoč Skopju. V zadnjem tednu so prispevali: KO SZDL Podzemelj 45.523 din, Radovica 16.516 din, Draščiči 10.320 din, Otok 6.600 din, Svržaki 1.600 din, Kolektiv prosvetnih delavcev v Metliki je zbral 32.500 din, uslužbenci Belokranjskega muzeja pa so prispevali 5.000 din.

Do 12. avgusta so v metliški komuni zbrali skupno 3 milijone 939.675 din pomoči za Skopje, akcija pa se še nadaljuje.

NOVO MESTO: več kot 14 milijonov

V preteklem tednu je bilo v občini Novo mesto zbranih, za Skopje 7.198.899 din; od tega so prispevali zasebniki 119.830 din. Doslej zbrana pomoč v materialu (šotori, odeje, obleke, blago, pohištvo, zdravila) pa znaša 7.076.900 din. Skupno so zbrali zasebniki in delovne organizacije v novomeški komuni 14.275.799 din za ponesrečence potresa v Skopju.

prevoznik Franc Rožič 1000 din, fotografka Nežica Ercegovčević 1000 din, krojač Ivan Šikonja 1000 din, čevljar Franc Rajner 1000 din, kolar Jože Grahek 1000 din, kovač Jože Šikonja 1000 din, fotograf Albin Božič 500 din, krojač Janez Pezdire 500 din.

Razen denarja so ljudje prispevali precej otroških oblaci in perila v vrednosti okoli 60.000 din. Na območju KO RK Griblje so zbrali še 430 kg pšenice v vrednosti 20.640 din.

Vsem, ki so že darovali, se občinski štab lepo zahvaljuje, ostale pa prosi, da se čimprej odločijo za prispevek!

Pomoč Sevnice Skopju

Do sobote so delovni kolektivi, ustanove in zavodi zbrali v Sevnici preko 5 milijonov dinarjev za ponesrečence v Skopju Občinskemu štabu za pomoč v Skopju so doslej nazkazali denarne prispevke naslednji: Kopitarna 750.000 din, Konfekcija »Lisca« 600.000, Metalna iz Krmelja 400.000, Mizarska zadruga 400.000, Občinska skupščina 550.000, Ju-

ZABELEŽENO

NE ZAPIRAJMO VRAT!

Oglušujoči ropot strojev pri vstopu v tovarno človeka prijetno vznemiri. Prizadene delovne roke vodijo stroje, jih usmerjajo in z njihovo pomočjo ustvarjajo dobrine zase in za vso družbo. Ze ko si s prvim bežnim pogledom ošini tovarno, te obide vznemirna radost. Žal pa kane vanjo nemalokrat takoj nato grenka kaplja pella. Iščeš nekoga izmed »odgovornih«, kot smo vajeni reči, da bi zbral nekaj podatkov o tem, koliko so ustvarili letos, v zadnjih mesecih, da bi povprašal o največjih uspehih, ki javnost gotovo zanimajo.

Zgodi se, da je sprejem hladan. To človeka, vaje-nega popotovanj in odpiranja vrat, ne zmede. Kolikor ljudi, toliko čudi, pravi star pregovor. Včasih pa se obisk še naprej razvija »hladno«. Poveš, kaj bi rad zvedel. Pogled »odgovornega« te tako rekoč prebode, nato z vzvišeno zadržanostjo odgovori: »Ne moremo vam ustreči, podatkov nimamo zbranih!«.

Nisi vajen oditi praznih rok, zato vrtaš še naprej. Navadno sledi izgovor, da tega, ki bi lahko podatke dal, ni doma... Preprosto ni ga...

Takšni primeri niso pogostni, žal pa vendar naletimo nanje. Vsakič se ob takšni priložnosti zavrtata vame dve vprašanji. Pričnimo s prvim: nova ustava, pa tudi sicer naš družbeni sistem, posvečata največ pažnje obveščanju javnosti. Nobenih zakulisnih posvetov ne maramo, pa tudi vzrokov zanje ni. Kolektiv svojih proizvodnih sredstev in vsega, s čimer razpolaga, ni ustvaril sam. V tem so žulji in znoj vseh naših delovnih ljudi, vse družbe. Družbi, malce drugače rečeno: javnosti, je torej odgovoren za to, kako gospodari s sredstvi, ki mu jih je zaupala, kako jih upravlja, dolžan ji je poročati o tem. Od kod torej »odgovornemu« pravica do vzvišene zadržanosti in do tega, da se odteguje dolžnosti poročati javnosti o uspehih kolektiva, o tem, kar stotine parov rok snuje dan za dnem, noč za nočjo?

In še drugo vprašanje: le kako more biti proizvodnja uspešna v kolektivu, ki ne ve, koliko je dosegel doslej, ki ne zna postreči s številkami, kako uresničuje plan, kolikšen dohodek je dosegel, kakšni so njegovi obratni stroški in podobno? Tudi to vprašanje se zavrti vame v takšnih primerih. Prav gotovo slika o takem kolektivu ni najlepša. Videti je, kot da tava v temi, da se lovi, da ne ve koliko je dosegel in kaj bi rad dosegel, skratka, kljub vsem naporom in svoji delavnosti je kolektiv v čudni luči. In sicer samo zato, ker »odgovorni« trdi, da ni na razpolago podatkov o delu in proizvodnji.

V bodoče bomo vsakič, ko nam kje ne bodo »mogli« dati iskanih podatkov in nas bodo skušali odpraviti praznih rok, to javno povedali. »Odgovorni« pa naj, preden rečejo »nimamo«, skušajo najti odgovor na obe vprašanji, ki sta v sestavku ome-njeni!

MILOŠ JAKOPEC

izven občine so nazkazali preko 500.000 dinarjev. Konfekcija »Lisca« je razen denarne pomoči darovala še 441 srajc. Poslanih je bilo tudi nekaj šotorov (za 61 ležišč).

V bivšem internatu kmetijske šole na Radni je pripravljenih tudi 26 ležišč za otroke, če bodo prispeli v Sevnico. Sedem družin je pripravljeno sprejeti otroke v oskrbo.

JOŽE DULAR:

4

Urbiha ženi sina

(Odlomek iz romana »KRKA UMIRA«)

Potem je po cesti podil žival kot brez uma. Na Fužinah se je ustavil v krčmi in naročil vina. Moral je! Če gre kaka stvar zelo dobro, jo je treba zaliti z vinom; če pa le u popolna polomija, je treba storiti isto. Vino za veselje, vino za žalost in jezo, vino za vse!

K Urbihi so prisledli še neki znanci. Zato je na mesto policijskega poklical na mizo bokal. In potem še enega in tretjega in četrtega, dokler se ni zgostila noč.

Drugi so mu zapregli konja in na zapravljenček se je komaj skobalil. Prižgali so mu svetilko ob sedežu, mu potisnili v roke bič in vajeti — in potem je šlo skozi noč kakor vihar.

Na domače dvorišče je pridrvel, kot bi treščil z neba. Jozelj je takoj začel sprejajati konja in ga drgniti ter brisati s slamo, da se ne bi prehladil. Urbiha pa je šel naravnost v kuhinjo, kjer so ženske potihnile in se prihulile v kote kakor mokre kokoši. Nikakor ni prijetno, če se človek ob taki priliki postavlja staremu ravno pod nos.

Toda nevihte, ki so jo ta večer pričakovale, kot po čudežu ni bilo. Samo črne kave je zadržano zahteval in odšel v izbo. Niti po Tomažu ni povprašal. Toda Barba in Cilka sta že na prvi pogled videli, da v Zužemberku ni bil opravič dosti prida, sicer bi bil vse drugače zgovoren.

Ko mu je žena prinesla kavo, je že smrčal. Kar oblečen je padel čez posteljo kot snop.

Pobrala mu je klobuk, ki je ležal na tleh, in ga zbudila.

V dolgih požirkih je izpil kavo. Razpravil se pa ni in je takoj omahnil nazaj po postelji.

Spet je vstalo jutro. Lepo medmašno jutro. Veliki srpan je lezel proti koncu in po malem je bilo že čuti nadnih bližajoče se jeseni. Listje na češnjah je počasi odpadalo in nekatere veje so bile skoraj gole. Krompirjevica je rjavela, sončnice so že povesele velike cvetove in sadeži so dozorevali drug za drugim.

Nastopajoča jesen se je videla na njivah, na poljih in vinogradih, v zraku pa še ne. Samo v jutrih se je včasih čez Krko razpotegnila tenka megla, katero pa je takoj posrebal prvo sonce, ki se je počasi dvignilo nad hiše, posušilo rahlo ovlaženo cesto in pota, razgrela zrak in vso dolino ter nograđe pod Srobotnikom zalilo s ščemečo, trepetajočo lučjo. Pasji dnevi so se povlekli daleč čez veliko mašo, pa še ni bilo kazno, da jih bo kaj kmalu konec. Trava je bila vsa požgana, tako da na kaj prida otavo skoraj ni bilo računati. In jagode na grozdih se niso hotele debeliti.

Stari Urbiha je takoj, ko je vstal, stopil po cesti proti Jančarjevemu mlinu. Na domačem dvorišču se je sicer srečal s Tomažem, pa se je moral sam sebi čuditi, kaj ga je zadržalo, da ni planil proti njemu, pograbil kol, vile, lopato ali karkoli bi mu že prišlo pod roke, in ga premlatil, da bi se kar kresalo. To bi po njegovi pameti fant tudi zaslužil. Pa ga je nekaj zadržalo. Razodelo se mu je, da mora ubrati druge strune, ker s samim tepežem ne bo opravič veliko. Tomaž ni Damijan, in če bi tudi bil, tukaj ne bi šlo. Prestar je, pretrmoglav in končno ima fant tudi svojo pamet. Lahko mu sicer kako drugače pristrizje repenice, lahko ga prikrajša pri dediščini, toda... Komu pa naj potlej vse izroči?... Cilki, da bo za zmerom s

hiše izginilo njegovo ime? Se je mar zato gnal in pekil vse življenje? Ali pa mogoče Damijan, ki še za zakon ni?...

Urbiho je razjedalo in grizlo, ker je vedel, da bo fanta potreboval, posebno zdaj, če mu bodo res bajtarji pri račjem lovu skušali delati kakšne sitnosti. Čvekalo se je te dni marsikaj in celo to, da je bil Bertuc Damijana spravil čisto na svojo stran in da zdaj ta rokoma vže ščuje ljudi proti lastnemu očetu. Mogoče to tudi ni res, toda Damijan je sposoben vsega, pa tudi pljuvanja v lastno sklado. Naj prime on, Urbiha, malo trše še Tomaža, pa ni reči dvakrat, da ne bi še ta osel poskušal kaj takega! Trmoglav je; trma in užaljenost pa storita marsikaj.

Urbiha je ob mlinu zavil nad vodo na leseni oder, ob katerega so bile oprte grabljice, ki so prestrezale dračje, kole, razbite deske, brunj in podobno šaro, da ni naredila kvara mlinskim kolesom. Stopil je po zunanjem kamnitem oporniku, ki je bil ves preraščen z divjim bobom, preslico in mahom, na katerega je edino vrteče se kolo metalo goste snope debelih kapelj. Na koncu opornika je obstal. Voda, ki je razpenjena drvela po ozkem odprtem žlebu, ni preveč razburjala gladine ob izteku, tako da je lahko že na prvi pogled videl, da sulca ni pod kolesi. Zaradi nizke vode so bili drugi štirje žlebovi zaprti in v njih so se nad gladkimi kamni počasi prepeljavale temno zelene podusti in brkati valički.

Sulca torej pri mlinu ni bilo in ga bo treba poiskati dol v brzicah. Na kakih petindvajset do trideset funtov ga je cenil Urbiha. Tega je namenil za Rebernikove, zdaj pa ga bo dal vendarle dvigniti.

Ko je včeraj ponoči s konjem drvel domov, se je spomnil nanj. In morda sta bila ravno ta sulca in pa misel, ki ga je bila zajela takrat, vzrok, da ni doma zarobantil, kot je sprva nameraval. Ne, zdaj ko mu je spodletelo pri Rebernikovih, nikakor ne sme izgubiti poguma. Le druge strune je treba napeti in malo drugače brenkati, pa bo šlo!

Kovačnica prijateljstva med ljudmi

Mnenje uglednega grškega kritika o našem simpoziju — Dragocene pobude za bodočnost — Priznanje naši umetnosti: »Jugoslovanska umetnost zavzema vedno važnejše mesto na mednarodnem poprišču...«

Naš sodelavec Lado Smrekar je zastavil grškemu kritiku TONYJU SPITERISU nekaj vprašanj v zvezi z delovanjem mednarodnega simpozija kiparjev v Kostanjevici.

Tony Spiteris je po rodu Grk, doma na otoku Krku. Studiral je v Italiji, Belgiji in slednjič še estetiko v Parizu. Po poklicu je kritik in umetnostni zgodovinar. Kot tak je član izvršnega odbora Mednarodne zveze umetnostnih kritikov, komisar za Grčijo na raznih mednarodnih prireditvah, kulturni izvedenec grške delegacije pri Unescu, stalni umetnostni kritik grškega dnevnika »Eleftheria« ter sodelavec italijanskih, francoskih, angleških, španskih in nemških umetnostnih časnikov in revij. Kot tak je leta 1960 prejel »Prvo mednarodno nagrado za umetnostno kritiko«.

Tony Spiteris, ki že mesec dni biva v Kostanjevici, je na vprašanja odgovoril naslednje:

Kakšno je vaše mnenje o simpoziju?

Pred tremi leti, ko je bila ta institucija še v fazi »rojevanja«, sta mi — o priliki nekoga mojega obiska v Ljubljani — vaša predsednica ga. Vilma Pirkovičeva in vaš tajnik Marjan Vidmar govorila o svojih načrtih in mi omogočila obiskati Kostanjevico.

Že takrat sem izrazil svoje navdušenje, in ne samo to, napisal sem tudi dolg članek v našem listu, dnevniku »Elfetheria« v Atenah. Poudarjal sem važnost take pobude ne samo na kulturnem polju, ampak tudi na področju vzajemnosti in boljšega razumevanja človečanske misli.

Duh sodelovanja in zblizovanja med narodi je postal ena izmed glavnih zahtev po vojni in je v ostalem eden izmed najvišjih ciljev Unesca v različnih oblikah. V resnici smo videli, da so se pomnožila mednarodna srečanja, kakor kongresi, festivali, razstave umetniških del, srečanja vseh vrst — književnikov, pesnikov in kritikov. Vse te prireditve niso nič drugega kakor izraz želje po izmenjavi mnenj in misli na kulturnem in humanitarnem polju, ki pospešujejo prijateljstvo med ljudmi raznih dežel, raznih plemen in ver za dosego mirnega napredka človeštva in v izločitev vsega gorja, ki ga vedno prinašata nerazumevanje in sovraštvo.

Kakšna je po vašem mnenju v tem sklopu vloga simpozija, kakršen je naša »Forma viva«?

Simpozij je zelo važen v več pogledih. Ako so dosedanje prireditve nudile priložnost za časovno krajša srečanja, pa nudi skupno življenje in predvsem skupno delo umetnikov raznih dežel in raznih estetskih koncepcij mnogo prilike za izmenjavo nazorov in tehnične izvedbe, kar se v običajnih razmerah le redkokdaj lahko doseže. S simpozijem se, da tako rečem, vračamo k tistemu duhu skupnega dela, ki je vladal v velikih večjih umetnostih, v V. stoletju v Grčiji ali v srednjem veku. Osamitev, ki jo naša sedanja družba nalaga umetniku, je tako do neke meje odstranjena; umet-

last ter na ta način dosega socialni in vzgojni smoter.

To bi bile tedaj ugodnosti za umetnike in za kiparstvo sploh; kakšnega pomena pa bi to bilo za Jugoslavijo in za ostali svet?

Tudi v tem pogledu je mnogo velikih ugodnosti. Za vašo deželo pomembnost simpozija ni le v tem, da svojim ljudem lahko pokažete dela tujih umetnikov vseh smeri, in to s stalno razstavo, ne pa s kakim bežnim provizorijem, kakršne so mednarodne razstave. S tem imate tudi možnost in ugodnost, da v nekoliko letih zberete obilico kiparskih, se razume, bolj ali manj važnih del, ki imajo na vsak način tudi znatno finančno vrednost. Ako pogledamo stvar s praktične strani, niti danes ne bi mogli dobiti kakršno koli kiparsko delo takšnih dimenzij za sredstva, ki jih trošite za simpozij. Lahko rečem, da boste v desetih letih nekoliko povečali glavnico, ki ste jo porabili, ako bo vsaj deset ali dvajset umetnikov, ki so delovali pri vas, postalo kolikor toliko slavni. Se več: imeli boste enega izmed najlepših muzejev modernega kiparstva na vsem svetu. Ne glede na vse to pa nudi že sam obstoj simpozija pri vas priložnost mnogim tujim kritikom, da se bodo ukvarjali z vašo prireditvijo ter objavljali članke in študije v časopisih in revijah. Vse to bi se dalo še bolj razširiti, ako bi vi prirejali o priliki ljubljanskega bienala izlete, npr. v Portorož in v Kostanjevico. Zaradi dejavnosti vaših kulturnih društev in institucij zavzema jugoslovanska umetnost z mnogimi razstavami, ki jih prirejajo v inozemstvu, tako z deli srednjega veka kakor z modernimi deli, vedno važnejše mesto na mednarodnem poprišču. Zdjate si izkrcili pot do mednarodnih središč. Ker je sedaj tudi vaš turizem v največjem razvoju, bo simpozij vzbujal še večje zanimanje.

Ali bi nam lahko dali še kakšno pobudo v tej smeri?

O tem, da bi omogočili obisk Kostanjevice in Portoroža umetnikom, ki se bodo udeležili ljubljanskega bienala, sem že govoril. Razen tega bi lahko vzbudili zanimanje široke javnosti tudi ob drugih priložnostih, npr. o priliki zagrebškega velesojma. Dalje: kadar bo restavracija v gradu (samostanu) končana, bi lahko v nekaterih dvoranah uredili galerijo manjših kiparskih del in dober izbor grafik in slik. Grem še dalje. Vsaka oblika prireditve postane čez nekaj časa, recimo, akademična. Vsak organizem se mora obnavljati, da ostane živ. V ostalem pravi to tudi vaše ime »Forma viva«.

Izkustvo, ki ga imam v teh stvareh, zlasti pa moje poznavanje položaja kiparstva, mi pravita, da bi »Forma viva« lahko odigrala še važnejšo vlogo. Razen srečanj umetnikov bi vi res lahko vsaki dve leti organizirali npr. mednarodni sestane kritikov in umetnostnih zgodovinarjev za kake tri ali štiri dni ob koncu simpozija. Na sestanku bi obravnavali izključno le probleme aktualnega kiparstva. Kolikor vem, kaj takega še ni nikjer. Tako bi bili vi prvi, ki bi se tega lotili, in bi s tem kaj kmalu postali mednarodno središče za kiparstvo tudi na polju teorije. Prepričan sem, da bi lahko zbudili pozornost vaših pristojnih činiteljev zaradi ugodnih posledic, ki bi jih dala takšna prireditve, pa tudi zaradi praktičnega in bistvenega prispevka umetniški dejavnosti vaše dežele.

»Bela krajina v besedi, pesmi in plesu« v Semiču

V soboto, 17. avgusta, bodo ob 20. uri zvečer gostovali v Semiču Metličani s programom »Bela krajina v besedi, pesmi in plesu«. Prireditve bo v dvorani kina v Semiču. Najbrž bodo isti dan takoj po nastopu Metličanov nastopili tudi Semičani s »Semiško ohcetjo«, ki bi jo domačini radi videli in slišali. D. F.



Soshana Heimann: SEDECI MOZ

Ob razstavi tapiserij

V soboto zvečer so trem stalno odprtim razstavam v Kostanjevici na Krki pridružili četrto razstavo: nizozemski kipar Jan Snoeck je pokazal v enem izmed šolskih prostorov razstavo stenskih tapiserij. Medtem ko so tradicionalne tapiserije (stenske preproge) izdelane na platnu z volnenimi nitmi po umetniških risbi, pa gre pri Nizozemčevem delu za poskus neposrednega tiska na blago po serigrafskem postopku. Znani umetnostni kritik Tony Spiteris je ob tej priložnosti napisal v razstavnem katalogu Gorjupove galerije, da predstavljajo razstavljene tkanine zanimive ter uporabne kompozicije in da so to prijetna dela z dekorativnimi nameni za velike stenske površine. V njih je razdelitev geometričnih elementov podana v svobodni pisavi in zvezana s celim registrom na široko nanesenih

Darilo nemškega slikarja za Skopje

Nemški slikar Hap Grieshaber je brzojavil Moderni galeriji v Ljubljani, da poklanja svoje grafike, ki so razstavljene na bienalu, žrtvam potresa v Skopju. Dela so ocenili na 100.000 dinarjev.

Nova enciklopedija

Leksikografski zavod v Zagrebu je izdal prvi zvezek Tehnične enciklopedije; hkrati je izdal tudi drugi zvezek Gozdarske enciklopedije.

Zavidljiv uspeh na Hvaru

Hvar, prelepo mesto na jadranskem otoku, z ladjo tri ure od Splita, je jugoslovansko festivalno mesto dramskih amaterjev. Sem so bili povabljeni novomeški igralci kot predstavniki amaterske dramske dejavnosti Slovenije.

Festival dramskih amaterjev Jugoslavije na Hvaru je rezultat naprednih tradicij dramskega amaterizma jugoslovanskega ljudstva in izkušenj mnogih umetniških ekip in gledaliških druščin. Zato ima festival na Hvaru tudi svojo določeno fizionomijo in široko odprto perspektivo. V resnici je postal tribuna najboljših dosežkov dramskih amaterjev Jugoslavije.

Med petnajstimi najboljšimi gledališkimi druščinami iz vse Jugoslavije smo v soboto, 3. avgusta, s ponosom gledali na čudovito urejenem odru hvarskega letnega gledališča novomeške igralce v drami Arturja Millerja »Vsi moji sinovi«. Uspeh tega dela na brežičkem in novomeškem odru sta nam sicer zagotavljala uspeh tudi na Hvaru, vendar kar smo doživeli na odru hvarskega gledališča, nas navdaja s ponosom. Doživeli smo igro, kakršno lahko doživimo le v interpretaciji poklicnih igralcev. Kljub temu

da je eden od igralcev, Franc Štiren, zbolel in zvečer ni mogel nastopiti ter da je moral režiser Riko Urh tri ure pred predstavo prikočiti delo tako, da so zaigrali skoraj brez ponovne vaje, je publika in žirija ocenila izvajanje Novomeščanov kot eno najboljših na festivalu.

Ponosen sem sedel naslednji dan pri razgovorih in pri sprejemu. Samo nekaj misli bi povedal, ki smo jih slišali od članov žirije med razgovori. Predsednik ocenjevalne komisije tovariš Vjekoslav Afrič, rektor umetniških akademij v Beogradu, je dejal, ko je ocenjeval novomeško gledališko skupino, da je bila drama po režijskem konceptu in igralski izvedbi skrbno naštudirana. Priznal je, da je imel občutek, da sedi v zelo kvalitetnem poklicnem gledališču. Posebno je čestital Novomeščanom tudi zato, ker je režijski koncept in smiselno dosledno upodobljeni odnos v drami nakazanega humanizma popolnoma zadet. Dejal je še, da bi mirne duše nastavljal v poklicnem gledališču vsaj polovico novomeških igralcev.

Drugi član žirije tovar. Nikola Vončina, režiser iz Zagreba, se je popolnoma strinjal s predsed-

nikom žirije, zelo pohvalno je govoril o novomeških igralcih in njihovi interpretaciji Millerjevega dela ter jim za uspeh toplo čestital.

Tovariš Marjan Belina, tajnik sveta za dramsko dejavnost pri Zvezi Svobod in PD Slovenije, tretji član žirije, je povedal, da je na Hvaru gledal že tretje izvajanje Novomeščanov. Po njegovem mišljenju je bila predstava na republiški reviji dramske dejavnosti v Novem mestu od vseh treh najboljša. Razumljivo je, je dejal tovar. Belina, da drama, kot je Vsi moji sinovi, na odprtem odru in v tako velikem gledališču, kot je hvarsko, ne more imeti tistega učinka, kot ga lahko ima v zaprti dvorani.

Novomeščani so na Hvaru ponovno dokazali, da so gledališka skupina, na katero smo lahko ponosni. Mislim pa, da je odločno premalo samo ugotavljati tako dejstvo, temveč bomo morali Novomeščani resno premisliti, kako to našo skupino voditi dalje, da bo iz nje postala resničen umetniški center za gledališko dejavnost občine Novo mesto.

Novomeškimi igralcem za njihovo umetniško izvajanje in nesebično delo iskreno čestitam!

ERNEST JAZBEC



Po otvoritvi razstave tapiserij: grška kiparka Jeanne Spiteris, nizozemski kipar Jan Snoeck in umetnostni kritik Tony Spiteris v razgovoru

ŽIVLJENJE PA TEČE DALJE...

Zdi se, da se rane, zadane makedonskemu ljudstvu ob skopljanski potresni katastrofi, ne bodo kmalu zacelile. Bilo je strašnejše, kot se da povedati z besedami. Tisto, kar smo brali in videli na slikah v časopisih ali v filmskem dnevniku, so zgolj skopi dokumenti strašne resnice, ki so jo teleprinterji raznesli po vsem svetu. Strahote so skrivane v srcih in mislih tistih Skopjanec, ki se ranjeni zdravijo v raznih jugoslovanskih bolnišnicah, pa tudi tistih, ki so za las ušli poškodbam ali smrti. Za bolj ni zdravila, ublaži jo lahko le zadoščenje — sožalje in pomoč javnosti. Trpljenje makedon-

skega ljudstva pa je postalo simbol.

»Ni besed, da bi povedal, kaj čutilim v srcu danes, deset dni po potresu. O tem bi moralo spregovoriti toliko in toliko sto mrtvih, katerih trupla so izvlekli izpod ruševin.

BREŽIŠKE VESTI

Povprašajte tiste, ki so umrli, misleč na svoje najbližje, in tiste, si jim je nesreča pretrgala nit življenja, ko so komaj znali reči mama. Obiščite

jih in zapisujte, kar vam bodo govorili izpod zemlje, ki se še zdaj noče umiriti. Tako je povedal neki makedonski pesnik, ko so ga naprosili, naj za javnost pove, kako je preživel katastrofo.

»Ni besed, kajti kdor ni doživel trenutka, da bi mu smrt grozila na vsakem koraku, da mu je bila blizu ob vsakem njegovem dihu, bo težko občutil tugo, v kateri žaluje za svojimi brati in sestrami makedonsko ljudstvo,« je pripovedoval predmetni učitelj za likovni pouk Kiro Bošnjakovski, ki je pripotoval v Brežice s skupino 114 makedonskih otrok in še dvema ženskama. »Vsi, kar nas je v Brežicah, smo iz dveh v potresu najbolj poškodovanih mestnih področij: Sat Kule in Kale. Dopotovali smo tak, kakršni smo utekli smrti. Tu so nas bratsko sprejeli in nam pripravili novi dom. Ne vem, kako naj izrazim, kar ob vsem tem čutilim v srcu.«

»Danes zjutraj se mi je pripetilo nekaj nenavadnega,« je pripovedovala Milka Peškir, ki je v Skopju poučevala francoščino. Zbudila sem se natančno ob štiri. Nebo je bilo megleno, za oblaki pa se je videla blede luna. Zdela se mi je zelo velika, prevelika za zjutraj. Nenadoma je po cesti pripeljal tovornjak in dvignil oblak prahu. V trenutku sem pomislila na potres in stekla k oknu... Tako sem ob potresu napravila tudi doma, v Skopju.«

Marija Sakončeva, dijalkinja III. letnika učiteljskega v Skopju, je molčala in poslušala. Ni ji bilo treba govoriti. O strahotah, ki jih je preživela, so nemo govorile njene otožne oči, zazrte v polpretekllost.

»Nikoli ne bomo mogli pozabiti, kar smo doživeli. Vedno se bomo spominjali, kako smo tekli brezglavi na ulico, ne da bi vedeli, kaj se je pravzaprav zgodilo. V zavesti se



V njihovih mislih je Skopje. Na sliki od leve proti desni: Marija Sakončeva, Kiro Bošnjakovski in Milka Peškir.

bodo še dolgo — znova in znova — vrstili prizori, kako vleče mati mrtvega otroka izpod ruševin, kako hoče starec rešiti žensko, ki jo je zadela opeka, pa se pri tem sam zamaje in se zgrudi na tlak. V ušesih nam bodo še dolgo dolgo odmevali kriki ponesrečenih in tistih, katerih glas ni dosegel reševalcev.«

Tako so pripovedovali Bošnjakovski, Peškirova in Sakončeva na klopci pred internatom trgovskega centra v Brežicah. Na koncu je Kiro rekel: »Meni se zdi tudi tukaj vse porušeno. Kar ne morem verjeti, da so hiše še cele. Kamorkoli pogledam, vidim le z zemljo zravnano Skopje.«

Internatsko osebje se z upravo in vzgojitelji vred pravega in vzgojitelji vred vleče mati mrtvega otroka izpod ruševin, kako hoče starec rešiti žensko, ki jo je zadela opeka, pa se pri tem sam zamaje in se zgrudi na tlak. V ušesih nam bodo še dolgo dolgo odmevali kriki ponesrečenih in tistih, katerih glas ni dosegel reševalcev.«

Ivan Zoran

Statut za vsako družino

Osnutek statuta brežiške občine bodo tiskali v 7.000 izvodih, tako da ga bo lahko dobila vsaka družina. Na ta način hočejo omogočiti kar najširšo razpravo občanov pred sprejemanjem statuta kot občinske ustave.

aktivni ZMS v brežiški občini poihletli. Letne konference hočejo v teh dneh izvesti zato, da bi se jih lahko udeležili tudi srednješolci, ki bodo v septembru ponovno odšli v šole.

Ublažitev posledic toče

Organizacije Socialistične zveze in Rdečega križa v brežiški občini so organizirale pomoč kmetovalcem v Krizah in Pečicah ter nekaterih drugih krajih, ki jih je nedavno zadelo katastrofalno neurje s točo. Občani bodo za kmetovalce, ki so prišli ob letošnji pridelok, zbrali denar, pridelke in ostalo.

Dan za dnem se na občinskem komiteju ZMS v Brežicah javljajo mladinci, ki bi radi odpotovali na delo pri obnovi Skopja. Do prejšnjega tedna se je v brigado javilo že okrog 30 mladincev.

Brigadirji se pripravljajo

Aktiv makedonske mladine v Brežicah

Sredi avgusta bodo ustanovili mladinski aktiv Makedoncev, ki so po katastrofalnem potresu v Skopju dobili svoj novi dom v internatu trgovskega centra v Brežicah. Makedonske mladince bodo vabili tudi na sestanke ostalih brežiških aktivov.

Mladina na občasnih delovnih akcijah

Mladinski aktiv v brežiški občini so letos organizirali več zelo uspešnih delovnih akcij. Pomagali so pri ureditvi delavskih garderob, pri graditvi gasilskega doma in športnega igrišča. Med najboljšimi so bili aktiv v Ločah, IMV Brežice in aktiv Tovarne pohištva.

Nekateri aktivni so poihletli

Čeprav še ni čas za mladinske konference, so nekateri

Skupno je mladina opravila 3800 prostovoljnih delovnih ur v vrednosti 705.000 din. Občasne delovne akcije na vasi pa so potekale v tesni povezavi s krajevnimi organizacijami SZDL.

V preteklih letih so starejši ljudje z nezupanjem gledali na delo mladinskih brigad, zdaj pa vidijo, da mladina veliko naredi, kar je tudi starejšim v korist. F. B.

Mladina v Artičah je delavna

Mladinska organizacija v Artičah je izvršila že precej nalag, ki si jih je zadala. Sodelovala je pri ureditvi športnega prostora poleg prosvetnega doma, uspešno se udeležuje na kulturno-prosvetnem polju, pretekli teden pa je pomagala tudi pri gradnji šolske drvarnice. Do sedaj so že planirali prostor in izkopal temelje, obljubili pa so, da bodo še pomagali, kadar bo potrebno. Prepričani smo, da bodo tudi v sezoni ljudske prosvete prizadevno podprli prosvetno društvo »Oton Zupaničič«, da bo čimbolj pripravljeno za prihodnje medobčinsko revijo kulturne dejavnosti, spomladaj v Brežicah.

slučno akcijo podprli družino v vasi, ki ji je požar popolnoma uničil gospodarsko poslopje z vsemi letošnjimi pridelki.

Katastrofalni potres v Skopju je močno odjeknil tudi pri tukajšnjih članih SZDL, ki so organizirali zbiralo akcijo za pomoč ponesrečencem. V nekaj dneh so zbrali nad 100.000 din, čeprav še ni dolgo tega, kar so s

PODBOČJE: med mladimi prijatelji iz Skopja

8. avgusta je v Podbočje prispelo 48 otrok iz Skopja. Dočakali so jih pionirji z Vidma-Krškega, Senovega in in Koprivnice, ki so v tem kraju na počitnicah. Mladi Makedonci so se že skoraj docela vživeli v novem okolju in med novimi prijatelji. Podnevi so večinoma na prostem — često na kopanju v Krki, spijo pa v učilnicah osnovne šole. Vodstvo kolonije si prizadeva, da bi otrokom iz bratske republike omogočilo čim udobnejše bivanje v Sloveniji, tako da bi jim bilo tukaj novi dom. Naklonjeno pa jim je tudi prebivalstvo, ki bo za njihov jedilnik prispevalo sadje. V glavnem imajo še vsi otroci starše, le brata Vlado (4 leta) in Stojan (5 let) sta brez njih. Očeta sta izgubila že pred leti, mater pa ob nedavnem potresu. Makedonski otroci bodo v Podbočju ostali do pričetka šolskega leta.

sedaj je tiskarna posedovala le ročno stavnico, na kateri so tiskali tiskovine v manjšem obsegu. 22. julija je pričel stavni stroj s poskusnim obratovanjem, na katerem so tiskali glasilo delovnega kolektiva Tovarne celuloze in papirja »Videmski celulozar«. Dosele so natisnili štiri šte-

vilke »Videmskega celulozarja« v nakladi 1500 izvodov. Stavni stroj pa je trenutno izkoriščen samo 25-odstotno. Računajo, da bodo letos tiskali še več drugih tovarniških listov in glasil, KO Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Upravnik tiskarne Maks Richly nam je povedal, da bodo z nabavo stavnega stroja v prihodnjem letu povečali dohodek podjetja za najmanj 20 odstotkov.

Išli so NOVI POGOVORI

Občinski odbor SZDL Videm-Krško je nedavno izdal 7. številko glasila »Naši pogovori«. Na 32 straneh glasilo poroča o pomoči delovnih kolektivov in posameznikov Skopju, o zaključku tekmovanja KO SZDL, vabivodstva KO SZDL, naj tromesečno odvajajo občinske mu odboru SZDL tisti del članarine, ki mu pripada, in na koncu poroča še o problemih, ki so bili obravnavani na zborih občanov.

POROČEVALEC KOMUNE VIDEM-KRŠKO

Prihodnje leto nova avtomobilska trgovina?

Se letos bo pripravljena dokumentacija in vse ostalo za gradnjo nove stavbe za trgovino avtomobilov. »Slovenija avto« iz Ljubljane bo investirala novo gradnjo, s katero bodo predvidoma pričeli spomladaj 1964. To podjetje ima trenutno v Krškem svojo poslovalnico v neprimerljivih prostorih. Verjetno bo nova stavba v bližini nove bencinske črpalke.

Dober zgled na sestanku

15. avgusta je imela krajevna organizacija SZDL Videm-Krško — desni breg izredno sejo, kateri so prisostvovali tudi nekateri člani DPM in RK. Razprava je bila posvečena pomoči ponesrečencem iz Skopja. Sklenili so organizirati nabiralno akcijo. Da bi bila čim lažje izvedljiva, so območja krajevne organizacije razdelili na devet rajonov. Navzročje so se prostovoljno javili za izvedbo akcije. Na prisotne je napravila lep vtis odločitev Alojza Kostanjevca, ki je že na sestanku daroval 2.000 dinarjev in izjavil, da je pripravljen darovati še pol litra krvi.

Akcija je uspela. Ceravno je večina občanov, ki so zaposleni, že prispevala svoj delež, je bilo nabranih 142.000 dinarjev, prijavilo se je 26 krvodajalcev, 10 družin pa je pripravljeno prevzeti v oskrbo otroke. Tudi sam sem sodeloval v tej akciji, pa sem videl, da ljudje sočustvujejo s ponesrečenci in so rade volje prispevali po svojih močeh.

To je samo delček pomoči videmsko-krške komune. Občinski štab za pomoč Skopju je doslej zbral nad 10 milijonov dinarjev, znesek pa se iz dneva v dan povečuje. D. K.

Gradnja nove šole v Sevnici

Ko smo nedavno bili v Sevnici, nam je načelnik oddelka za splošne in družbene službe Božo Stojš v zvezi z gradnjo nove šole povedal naslednje:

»Nasproti tovarne »Lisca« smo pričeli spomladaj graditi novo šolo. Investitor te velike gradnje je družbeni sklad za šolstvo pri občinski skupščini. Po predračunu bo gradnja šole stala 273 milijonov dinarjev. Sredstva do III. gradbene stopnje v višini 90 milijonov dinarjev so zagotovljena iz medobčinskega sklada za investicije v šol-

stvo s sedežem v Novem mestu, 45 milijonov dinarjev pa bo prispevala občina. Prihodnje leto bodo zagotovljena sredstva v isti višini, ostalo pa v letu 1965. V tem letu bo namreč šola tudi dograjena. Upamo, da bo izvajalec del »Pionira« iz Novega mesta izpolnil svoje obveznosti do roka.

Nova osemletka bo imela 15 učilnic, 3 kabinete, telovadnico, upravne in ostale prostore. Zmogljivost šole je 1000 učencev v dveh izmenah. Trenutno je otrok 860, vendar moramo računati na prirastek. Zanimivo, da so sedaj ti otroci razvrščeni kar v štiri stave. Vse stavbe so bi-

le grajene pred letom 1900, stavba na Radnji, kjer so sedaj višji razredi osemletke, je bila zgrajena celo v 17. stoletju. Kar pa je poglavitno: stare šole so v slabem stanju, to močno ovira izvedbo in organizacijo pouka. Vse to dokazuje, kako nujno potrebna je Sevnici nova, sodobno zgrajena osnovna šola. D. K.

Za obletnico RK v Loki

V počastitev 100-letnice RK so v Loki priredili igro »Desetnica Alenčica«, kateri je prisostvoval tudi pisatelj Franjo Roš. Igralcem in režiserjem se je za njihov trud zahvalil in dejal, da mu je Trubarjeva Luka tako všeč, da jo bo še kdaj obiskal. S. Sk.

V Loki obirajo hmelj

Kmetijska zadruga Sevnica se je na obratu v Loki dobro pripravila na letošnje hmeljsko sezono. Za hmeljarje iz oddaljenih krajev, ki so pretekli teden začeli z delom, so pripravili montažno leseno barako, ki ima vodovod, sanitarije in kuhinjo. Obiralec hmelja imajo tudi hrano, ki je izdatna in cenena, saj velja celodnevni obrok le 150 din.

Letos je prišlo v Loko obirat hmelj 80 ljudi iz okolice Klanjca na Hrvaškem, 120 obiralec pa je iz Loke, Radeč, Razbora, Brestanice in Senovega. Za merilo naravnega hmelja dobe obiralec 80 din, kar je dovolj ugodno. Med njimi je precej mladine, ki si bo zaslužila denar za šolske potrebscine. S. Sk.

Praprave za gradnjo mostu

Razprava o gradnji mostu čez Savo v Sevnici pravzaprav ni nova. Že leta 1957 je bilo o tej zadevi veliko govora, ker pa je bilo vse skupaj premalo pripravljeno, je gradnja mostu splavala po vodi.

Vse kaže, da so se v Sevnici to pot resno lotili problema gradnje mostu čez Savo. 6. avgusta je bil opravljen komisij-ski ogled za lokacijo mostu v navzočnosti predstavnikov republike, okraja in občinske skupščine. Komisija je obravnavala dve varianti: lokacijo pri savski šoli in nad železniškim mostom. Prevladovala je slednja. Razlogov za to je več, predvsem pa bi gradnja mostu na tem mestu bila cenejša in bi hkrati povežala industrijski del mesta.

Ker cestni promet močno narasča, je železniška zapornica pogosto zaprta, kar močno ovi-

ra cestni promet. Zato in pa tudi glede na možnost elektrifikacije proge bo treba prej ali slej odpraviti križanje ceste z železnico ter zgraditi na primernem mestu nadvoz. Tudi ta problem je lokacijska komisija obravnavala.

Pri določanju lokacije mostu je treba upoštevati tudi lokacijo za druge gospodarske objekte, to pa zaradi urbanističnega načrta. Z gradnjo mostu v Sevnici zanesljivo ne bodo pričeli letos, pa verjetno tudi ne prihodnje leto. Treba se bo prej dokončno odločiti za lokacijo. Izdelati idejno študijo, ki bo tako nivoletno, transno, stroškovno in prometno — tehnično najboljše rešila nakazano problematiko. O vsem tem pa bo po vseh iz zanesljivih virov že letos v jeseni občinska skupščina izrekla dokončno besedo.

Drago Kastelle

Nova bencinska črpalka v Krškem

»Petrol« iz Ljubljane je pred kratkim pričel graditi v Krškem zraven stanovanjske hiše v Dalmatinovi 6 moderno bencinsko črpalko. Gradnja bo veljala 30 milijonov dinarjev, od tega bo občinska skupščina prispevala 10 milijonov dinarjev.

Gradnja garaže uspešno napreduje

Podjetje »Transport« iz Vidma-Krškega je že spomladaj pričelo blizu stadiona »Matije Gubca« graditi novo garažo z zmogljivostjo 12 tovornjakov ali 103 tone. Predvidoma bo gradnja stala okoli 13 milijonov dinarjev, od tega bo podjetje dobilo 5 mi-

SEVNIŠKI VESTNIK

65 let viniškega gasilstva

Pred kratkim je gasilsko društvo na Vinici proslavilo svojo 65-letnico. V ta namen je njegov upravni odbor pripravil proslavo s programom. Najprej so v dopoldanskih urah tekmovali gasilske enote. Prvo mesto je z 865 točkami zasedla deseterina domačega (centralnega) društva, druga je bila deseterina iz Zilj (861 točk), tretji pa so bili gasilci iz Bojanec (807 točk). Po tekmovalstvu je bila gasilska parada, ki jo je vodil Kazimir Malič. V njej je bilo nad sto gasilcev z Vinice, Zilj, Bojanec, Sinjega vrha, Bosiljevega, Severina na Kolpi in Lukovega dola. S slavnostne tribune je parado pozdravil dolgoletni član viniškega društva Roman Živko, Rudolf Kavčič pa je obširno orisal zgodovino gasilstva na Vinici, katerega začetek spada v leto

189, ko je bila pod vodstvom takratnega šolskega upravitelja Franca Lovšina ustanovljena požarna bramba. Ob koncu zborovanja je o pomenu gasilstva spregovoril tajnik občinske gasilske zveze Gabro Lumbar. Zatem so podelili odlikovanja in diplome 13 članom za njihovo dolgoletno delo v gasilstvu. Višek slavlja pa je bil, ko

so razvili društveni prapor, kateremu sta kumovala Franc in Marija Kos iz Crnomlja. Po tej slavnosti je bila zabava na vrtu Školnikove gostilne. Čisti dobiček so gasilci namenili za nabavo najnovejše opreme, 5000 dinarjev pa so darovali za ponesrečence katastrofalnega potresa v Skopju.

F. P.

Nov gostinski obrat v Semiču

Veliko pikrih je že padlo na račun gostinstva v Semiču, ki se zdaleč ne ustreza potrebam prebivalstva in turistov. Zaradi tega so se odločili za gradnjo novega gostišča, ki bo v bližini kinodvorane. Priprave so že v teku.

Gostinski obrat bo imel tudi sodobno urejene turistične sobe, pozneje pa nameravajo zgraditi pravi hotel ki bo stal nedaleč od središča Semiča.

Semič se naglo razvija, število zaposlenih narašča, zato vse več poslovnih lju-

di išče gostinskih uslug, prav tako številni tujci, ki potujejo po Beli krajini. — Pogoji za turizem so ugodni, treba pa je poskrbeti, da bo vsak, ki išče v Semiču dobro kapljico in jedajočo, to tudi dobil!

Kdo je dolžan oskrbovati Semič s sadjem?

V Semiču je preskrba s sadjem in zelenjavo zelo neurejena. Kljub temu, da v okolici Semiča propade veliko sadja, ga potrošnik ne more kupiti v trgovini. Ponj mora v Ornomelj ali pa še dlje. Na drugi strani bi marsikdo rad sadje prodal, pa ga ne more. Zadržana trgovina pravi, da se za majhne količine ne izplača najemati kamiona, v nadrobni trgovini pa tudi ne smejo prodajati. Ostale trgovine sadja in zelenjave ne smejo prodajati, ker nimamo tozadevne registracije. Nekako pa bi se morala stvar urediti, da bi bili zadovoljni kmetje in potrošniki!

■ V juniju je imela Slovenija 106.421 gostov, kar je za 30 odstotkov več kot v istem času lani. Število domačih gostov se je povečalo za 18 odstotkov, število tujih gostov pa za 52 odstotkov. V juniju je našo republiko obiskalo 43.163 tujih turistov.

Že poznate nove načrte KZ?

Lansko leto je v našem listu večkrat pisalo o načrtih kmetijske zadruge Trebnje za izgradnjo pitališča za 10.000 prašičev v Dolenji Nemški vasi. Izdelana je bila že vsa podrobna ekonomskotehnična dokumentacija, vendar se gradnja ni začela, ker krediti niso bili odobreni. Vzrok je delno v zamujenem roku, predvsem pa v spremembi investicijske politike. Ker se povečujejo že obstoječi prašičerejski obrati, se odbor za investiranje pri Republiški kmetijski banki skuša izogniti predimenzioniranosti kapacitet in usmerja investicije v druge kmetijske panoge. Zgrajena so pitališča za prašiče v Stični in Novem mestu in bo trebanjsko področje s svojimi presežki krompirja predstavljalo krmno bazo in vzrejalnišče za mlade pujske.

Pod sugestijo odbora za investiranje je vodstvo kmetijske zadruge sprejelo svoje načrte. Na področju zadruge naj bi se ustvaril poljedelko-predelovalni kombinat s površino na krompirju in vrtninah. Osmutek je vključen v republiški program in se bo koordiniral s podobnimi načrti koprškega in goriškega področja. Začetek kombinata predstavlja sušilnica »Greda« na Mirni.

Menjajoče se letine in neugodne vremenske razmere, slaba preskrba zaradi slabih skladišč in pokvarljivosti povrtnin so vzrok silnemu nihanju cen. Predelava in suše-

nje teh proizvodov pa bosta omogočila, da se ustali cene ter ustvarijo nujno potrebne rezerve, ki vzdržijo uskladiščenje. Mnogo večja poraba predelanih vrtnin in krompirjevih chipsov v razvitih deželah in prednosti predelanih proizvodov opravičujejo za to potrebne investicije.

Priprave in načrti bodo zahtevali veliko dela tako iz

proučeval ter izdelal zanj načrt Kmetijski inštitut v Ljubljani s strokovnimi sodelavci, specialisti za zelenjadstvo in krompir. Kmetijsko zadrugo pa čaka mnogo dela za podružljanje zemljišč in njihovo ureditev, morala pa bo tudi prilagoditi ostalo kmetijsko proizvodnjo bodoči specializirani proizvodnji. Poljski kolobar bo moral biti urejen tako, da bo dajal čimveč tržnih presežkov iz rastlinske proizvodnje in bo živine samo toliko, kolikor je potrebno hlevskega gnoja za vzdrževanje tako imenovane humusne bilance tal. Projekt bo moral vsebovati tudi temeljite preiskave o potrebah po teh proizvodih za bodoča razdobja in raziskave o domačem in tujem tržišču, če hočemo, da se bo vložen denar dobro obrestoval.

—an

TREBANJSKE NOVICE

proizvodnega kot ekonomskega stališča. Najustreznejša tehnologija vrtnin na velikih površinah in nujna kompleksna mehanizacija pri negovanju vrtnin zaenkrat še nista dovolj dognana in jih bo posebej

S teodolitom na pot do urbanističnega programa

Občinska skupščina v Trebnju je sklenila z Geodetskim zavodom v Ljubljani in Zavodom za izmero zemljišč in kataster v Novem mestu pogodbo o izmeri 189 ha zemljišč, ki leže na urbanističnem področju Trebnjega in Mirne. Trebanjsko urbanistično področje zajema skupaj 125 ha, razprostira pa se od Starega trga do Karne gore in Cviblja na eni strani, na drugi strani pa obsega pas od avtomobilske ceste proti severu, kjer meji na gozdove k.o. Medvedje selo. Izmera Mirne v celoti bo na 64 ha, zavzema pa ožje naselje do mirenskega gradu in celoten neposredni okoliš okrog Mirne, ki ni zaraščen. Geodetski zavod je poslal za izmero trebanjskega območja dve ekipi strokovnjakov že pretekli teden, v tem tednu pa

bo tudi ustrezni zavod iz Novega mesta poslal z istim namenom na Mirno svojo skupino strokovnjakov.

Geodetska izmera zemljišč je nedvomno odgovorna naloga za poverjena zavoda, da pa bo delo olajšano in hitrejše, so tudi občani in vsi uporabniki zemlje dolžni, da pri poslu pomagajo. Zahteva se namreč le to, da točno označijo meje in mejnike parcel na področju, kjer bo izmera potekala. Kdor tega do danes ni opravil, bodo namesto njega to opravili katastrski organi po svoji presoji. 38. člen uredbe o zemljiškem katastru pa pravi, da se kaznuje oseba z denarno kaznijo do 10.000 dinarjev ali z zaporom do 30 dni, pravna oseba pa z denarno kaznijo do 100.000 dinarjev, če ne zamejilci parcel in če ne da katastrskim organom zahtevanih popravkov ter če onemogoči ali uniči geodetska znamenja. O tem so lastniki zemljišč obveščeni, saj je pred tednom katastrski urad v Trebnju razposlal po naseljih razglase, ki med drugim navajajo tudi, na kakšen način je možno izpolniti navodila.

Geodetska izmera na področju dveh večjih središč trebanjske občine je podlaga za urbanistični program nadaljnega razvoja naselij in posameznih gradenj. Na ta način tudi v tej občini prehajajo k načrtnemu gospodarjenju v nadaljnjem izgrajevanju naselij in področij.

H. S.

NOČITVE, NAPITNINA IN ŠE KAJ IZ TREBNJEGA

Turistična sezona je na višku, in kdaj, če ne sedaj, bo največ turistov? Za svoj obseg ima Trebnje dovolj gostin z nočitmi; kar pet jih je ob glavni cesti. Vsekakor te najbolj prijazno in skrbno postrežejo v »Greda«. Prijazna gostilničarka Gerta Oven je hodila v gostinsko šolo in zna goste lepo sprejeti. Ko smo jo vprašali, koliko nočitev so imeli v tej sezoni, je dejala: »Boj malo. To pa zato, ker imamo samo dve sobi za prenočitev. No, v kratkem se bo odsejla še ena stranka in tako bomo imeli tri sobe.« »Je bilo od teh več tujcev ali domačih?« — »Tujcev je bilo več, predvsem Nemcev.« — »Kaj pa napitnina? Pravijo, da Nemci...« — »Meni vedno dajo napitnino. Zadržim mi je dal neki Nemec 800 din.« — »Katere pijače pa največ prodate?« — »Vina?« — »Ne, vina sploh ne gre dosti. Največ piva, kokte, limonade in oranžade. Saj veste, vročina — pa se takale steklenica hladnega piva iz hladilnika kar priže.«

Se pogled v sobo s televizorjem, in ustavimo se v gostilni na drugi strani ceste. Lastnica Slavka Springer pravi, da je pri njih prenočilo 115 domačih in 16 tujih turistov. Največ pijejo pivo in kokto, napitnine ne dajo radi; največ prodajo ob nedeljah.

Naslednja postaja: »Opara«. »Letos nismo imeli dosti nočitev, ker smo gostilno preurejali. Domačih je bilo 23, tujcev pa 7. V glavnem so bili Nemci. Največ prodamo piva in kokte, najbolj uspešni dnevi pa so ponedeljek, torek in sobota.«

Se eno gostilno imamo pred seboj: »Germovšek«. Cecilija Germovšek pravi: »V tej sezoni smo imeli skupno 52 nočitev. Bilo je tudi nekaj tujcev, predvsem Nemcev. Če dajo kaj napitnine? Kje pa! Se pogajajo se, potem sedejo v kot in ves dan žulijo kozarček kisle vode. Največ obiskov pa imamo ob nedeljah.«

Tuji avtomobili, nemška govorica, pivo in kisle vode, včasih napitnina — to je značilno za vsak turizem in prav tako je tudi v Trebnju. Kaže, da so letos Trebanjci kar zadovoljni s turistično sezono.

M. P.

Komunalne zadeve v Semiču zahtevajo rešitev!

Ze nekaj let govorimo o rekonstrukciji semiškega vodovoda. Letos je bilo videti, da gre zares, vendar so Semičani še zdaj brez vode. Zaradi tega pače precej grenkih na račun tistih, ki obljub niso izpolnili. Zadeva je že tako pereča, da bi bilo prav, če bi vsi, ki se jih to tiče, javno pojasnili, zakaj je semiški vodovod še vedno suh.

Prav tako hudo kot z vodo je s dimnikarjem. Kljub predpisom o požarni varnosti Semič nima rednega čiščenja

dimnih naprav in se sploh ne ve, kdo je pravzaprav za to odgovoren. Če so tisti, ki bi morali to urediti, zaspati, jih bomo morali zbuditi!

xxx
O ureditvi pokopališča pri Duhu na Selih in ostalih pokopališč, ki so zanemarjena in nam delajo sramoto, smo že govorili, storjenega pa ni bilo nič. Skrajni čas je že, da začnemo izvajati zakon o pokopališčih in da dostojno uredimo partizanska grobišča in spomenike!

FRANC DERGANČ

Dobro gospodarstvo v Mestnem logu

Kmetijsko posestvo v Mestnem logu, ki spada k metliški zadrugi, je nastalo nekodaj zamočvirjenem in poraslem prostoru. Danes je ta prostor posejan in obdelan tako, da predstavlja jedro kmetijstva v metliški komuni. Upravniku inž. JANEZU GACNIKU smo zastavili nekaj vprašanj o razvoju posestva, o delu in nalogah, ki jih nameravajo v prihodnje urediti.

— Ali nam hočete pojasniti, kako je posestvo nastalo in kolikšno površino zajema?

— Posestvo kmetijske zadruge »Mestni log« v Metliki obsega danes 200 hektarov zemlje. V Logu imamo 106 hektarov, ostalo pa je v okolici Metlike, na Vinomeru in v Gradu. Največji prostor, ki je zdaj obdelan, je bil zamočvirjen in zaraščen. S krčenjem in melioracijo so začeli že leta 1947 in so to delo nadaljevali z majhnimi preselki vse do leta 1960. Preizkušeni je bilo več sistemov za izsuševanje, nazadnje pa smo se odločili za hidromelioracijski sistem z odtočnimi jarki. Zemlja se je počasi kultivirala z manj zahtevnimi rastlinami, danes pa uspeva jo že vse rastline, posebno trave, žitarice, hmelj in koruza.

— Kaj gojite na vašem posestvu?

— V glavnem se ukvarjamo s pitanjem živine. Redimo 250 glav, od teh jih 170 pitamo. Razen tega imamo hmelj, krompir in pšenico, prebivalce Metlike pa oskrbujejo z mlekom.

— In vaši dohodki?

— V začetku je šlo zelo težko. Veliko dela, truda in sredstev smo porabili, da hlev

smo se prebili skozi najhujše. Šele lani smo prišli »na čisto«, kot rečemo. Predvideni bruto produkt v višini 70 milijonov dni je bil dosežen, kljub temu da smo morali plačati 10 milijonov anuitet. Izgube so se iz leta v leto manjšale, lani pa se je vse to izravnilo.

— Kako kaže letos?

— Pridelek pšenice je nekoliko slabši. Proizvodni stroški so se zvečali, cene pšenice so ostale iste; upa-

METLIŠKI TEDNIK

mo pa, da nas bosta rešila hmelj in živina. Res je, da so pri nas pridelki žita, krompirja in koruze daleč nad povprečjem zasebnih kmetovalcev. To smo dosegli z boljšim gnojenjem, s pravilno obdelavo in začitno. Vsek nepredviden primanjkljaj pa nas prizadene.

— Kaj pa delovna sila in zaslužek?

— Stalnih kvalificiranih delavcev imamo 30 (uslužbenci, traktoristi in živinorejci), v sezoni pa najamemo še okoli 25 delavcev. Letos so pri nas na sezonskem delu Bosanci. Dohodki so različni in so odvisni od pridnosti posameznika. Nekateri zaslužijo tudi po 60.000 din na mesec.

— V preteklem obdobju ste morali tudi graditi; kaj ste doslej napravili in kakšni so vaši načrti za bodoči razvoj posestva?

— Lani smo zgradili odprt

150 pitancev. Vodo in hrano dovajamo prav v jasli, da se živina čim manj giblje. Zgradili smo tudi dva odprta betonska silosa za 1100 m³ z dovodno rampo, senik za tisoč kubikov sena, gnojno jamo ter uredili okolico z drenažo in odvodne jaskje. Za vse to smo porabili 22 milijonov dinarjev. 20 odstotkov smo prispevali sami, za ostalo pa smo dobili kredit po natečaju. Razen tega imamo več hlevov, garaž, skladišč, popravilnic in sušilnic za hmelj še iz prejšnjih let.

Bodoče delo se ujema s sedemletnim perspektivnim planom občine, KZ in našim posestvom, predvideva pa ureditev novih 250 hektarov zemljišč v okolici Metlike. Ta zemljišča morajo biti sposobna za strojno obdelavo. Zgradili pa bomo še več hlevov in novih objektov za okoli 500 glav živine ter povečali strojni park in mehanizacijo. Poleg tega je še vrsta stvari, ki jih bo treba sproti reševati.

Ivo Likavec



Središče posestva Mestni log

„Včasih je bilo vse drugače“

Ko je zadnje dni julija vročina najbolj pripekala in so ljudje povsod iskali sence in hladnih pijač, je bilo v čakalnici splošne ambulante zdravstvenega doma Novo mesto nekega dopoldneva 24 ljudi. Otroci, mladina, starejši, moški in ženske. Na živopisnih stolihih so se presedali, nekateri so klepetali, nekaj med njimi pa jih je sedelo molče, podpirajoč si glavo. Od časa do časa je kdo zavzdihnil. Prav nič niso kazali zanimanja za šaše, ki so jih stresali nekateri čakajoči, in tudi ne za vse vrste njihovih boleznih, tudi ne od tistega, ki je to pripovedoval.

— Saj pravim, naš oče so bili stari 75 let, pa niso videli zdravnika, jaz pa vedno poseadam tod. Včasih ni bilo toliko boleznih. Menda je vse to od atomskega...

— Veste, jaz sem se uredil s koso, pa sem se 14 dni »scajtal« s trpotcem. Zdej imam že vso debelo nogo. Bomo videli, če mi bo res dohtar kaj pomagal. Zakaj pa plačujemo socialno?

Mlado dekle s šentjernejskim naglasom je bilo tako okinčano, da bi jo magnet prav gotovo potegnili za seboj. Venomer si je popravljalala frizuro, odpirala polivilnata torbico, in ko jo je sosedja vprašala, kaj jo boli, je odvrnila:

— Oh... vse!

V čakalnici zobne ambulante je bilo tistega dne 30 ljudi. Večja skupina se je gnetla pred vrati ordinacije, ostali pa so molče sedeli, dokler ni vstopil je moški, ki se je začel takoj z vsemi pogovarjati. Kar naprej je govoril.

— Madonca, saj sem dosti prestal, v partizanih se nisem nikogar bal, zdaj pa se

tresem ko šiba. Okoli dohtarjev hoditi je res zadnja stvar pred smrtjo. Veste, sem bil že dvakrat tu in sem potrpežljivo čakal; ko bi moral biti na vrsti, sem ušel k Murnu na Breg. Zdej pa bom ostal! Kar izpulijo naj mi zob ali pa se ustrelim! Če boste slišali, da je notri »rumela«, pridi na pomoč, ker bom tistega, ki mi bo pulil, prav gotovo usekal...

— Kaj boste vi tarnali, meni so že šest zob izpuli, pa sem še živa, — je rekla debela ženska. — In trikrat sem rodila! Kaj veste vi moški o bolečinah!

— Kar tiho, mamca! Madonca, bom vse razbil! Mene boli zob pa amen!

Vtem se približam klepetavemu moškemu, in ko je odprl usta, je zadišalo kot iz sode silivke...

Tako bolniki,

— Zdej delata samo dve ambulanti splošne prakse, ker so zdravniki na dopustu, sicer pa imamo v Novem mestu pet splošnih ambulant, ki imajo vse dostj dela. V primerjavi z navalom bolnikov v zimskih mesecih vse do aprila lahko rečemo, da so poleti ambulante za 30 do 40 odstotkov manj obremenjene.

V tem času hodijo k zdravniku samo tisti, ki so v resnici bolni. Veliko ljudi je na dopustu, med njimi tudi delavci iz industrije in podjetij, ki se ukvarjajo še s kmetovanjem. V času dopusta lahko postore doma, kar je treba, v ostalih mesecih pa si pomagajo z »bolniško«. Tega zdravstvenj delavci ne moremo preprečiti, ker smo dolžni nuditi pomoč vsakemu, ki pride v ambulanto, podjetja, ki bi morala v svojem interesu to stvar urediti, pa ne kažejo posebnega zani-

manja. V splošnem je zdravstvena služba v občini lepo napredovala. V Novem mestu imamo 11 zdravnikov splošne prakse in specialistov, 2 zdravnika sta v Žužemberku,

NOVOMEŠKA KOMUNA

po enega pa imajo v Straži in Šentjerneju. Ti podatki veljajo za območje zdravstvenega doma. Na zdravnika operativca pride okoli 4.500 ljudi. V preteklih letih je bilo to število dosti večje, saj sta bila v Novem mestu dolga leta samo dva zdrav-

Doslej sprejeli dvoje statutov

V novomeški občini sta do zdaj svoje statute sprejeli le Meodbečinska zavarovalnica in Komunalni zavod za socialno zavarovanje. Tik pred sprejetjem pa so še: Opremales, Vodovod, Opekarna Zalog, Elektro in Železniško transportno podjetje. Osnutek statuta bosta vsak čas izdelala trgovsko podjetje »Dolenjka« in Komunalna banka, medtem ko se vrsta delovnih organizacij na ta akt pripravlja z vso vestnostjo. O statutih še sploh ne razpravljajo in ne pripravljajo osnutkov 21 delovnih organizacij. V tej vrsti je največ manjših podjetij s pomanjkljivim strokovnim kadrom.

KZ gradi cesto

Kmetijska zadruga v Dol. Toplicah se je odločila zgraditi novo cesto v bližnje gozdove nad zdraviliškim krajem. Cesta bo široka 4 metre, služila pa bo predvsem za prevoz lesa iz gozdov. Uporabljali jo bodo tudi okolišni prebivalci. Za zdaj bo zgrajena v dolžini 800 m in bo bolj položna kot že obstoječa kamnita pot. D. G.

Do 9. 8.: v Šmarjeti že 111.080 din za Skopje

Pri zbiranju prispevkov za pomoč Skopju se je Šmarjeta zelo lepo izkazala. Osnovne organizacije in občani so v tem kraju do 9. avgusta zbrali že 111.080 din. Od tega so prispevali: SZDL 10.000 din, ZZB NOV 10.000 din, Kulturno društvo Šmarjeta 5000 din, RK Šmarjeta 5000 din, Gasilsko društvo Šmarjeta 5000 din, AMD 5000 din, aktiv ZMS 2000 din, SZDL Zbure 5000 din, Gasilsko društvo Zbure 5000 din in SZDL Šmarješke Toplice 2000 din.

Naročite domači tednik bratu ali sinu, ki je pri vojaki!

Zgodba o 'kurnikih-stanovanjih' in divjih gradnjah

Ob koncu zime smo nekega večera v posebni oddaji na televizijem zaslonu zagledali novomeški Breg, največjo znamenitost našega mesta. Vsa idila tega pobočja, ki je priljubljena mnogim likovnim umetnikom, pa je bila tokrat prikazana v novi luči. Za hišami, posejanimi v živo skalo, in lesenimi balkoni je bilo videti nekaj novozgrajenih objektov, ki smo jih imeli za pasje ute, dokler ni bilo v oddaji povedano, da je to nezasišani primer divjih gradenj stanovanj... Kljub temu da je stanovanjska tiska pri nas res huda, ne bi nihče pomislil, da v teh kurnikih res prebivajo ljudje. Okoli dva metra dolga in prav toliko široka zgradba, iz katere se skozi okno vije dim, pa je bila res stanovanje! Ta oddaja je bila povod, da so se tudi na občini začeli zanimati za to stvar, ker so novozgrajeni objekti nastali brez

gradbenih dovoljenj. Gradbeni inšpektor si je zadevo gledal in ugotovil, da stoji troje »kurnikov« za Petričevo hišo, eden pa za sosednjo Potokarjevo.

Ko je minilo 15 dni, kurniki pa so se stali, je prišla ekipa delavcev, da bi začela rušiti. Iz stanovanja neke Beograjčanke so znosili njene stvari in prijeli za krampe... Takrat pa se je Petričeva ulegla pod lino, ki naj bi bila okno, in začela vpiti: — Le rusite, jaz pa bom živa težala tu! — Takega primera gradbeni inšpektor še ni imel, zato je skočil telefonirati zaradi navodil. Ko se je z delavci vrnil, so bila vhodna vrata zaprta in nihče jih ni hotel odkleniti. Čez nekaj dni pa so pri li: dva mladeniča, trije delavci z delovodjem in zastopnik občine. Hiša je bila zaprta. Mladičnik je preplezal ograjo, prišel v hišo in pregovoril lastnico, da je odprla. Spet so znosili izmetje Beograjčanke na Petričevo verando in prijeli za krampe. To pot se je Petričeva odločila

pričakujemo, da bo potrebno v prvi vrsti zagotoviti sredstva za finansiranje in kader krajevnih skupnosti. Na posvetovanju so menili, naj bi poleg osnove, ki bi jo bilo treba za krajevnih skupnosti zagotoviti z občinskim proračunom, dobili sredstva s področij, ki jih ustvarjajo. Na ta način bi dobile te skupnosti ob prenosu upravne pristojnosti z občine tudi večjo finančno samostojnost.

Za poskus: pet krajevnih skupnosti

Občinski odbor Socialistične zveze v Novem mestu je 9. avgusta sklical posvetovanje o vlogi in nalogah krajevnih skupnosti in nanj povabil nekaj odbornikov občinske skupščine, predsednike svetov in predstavnike petih krajev, kjer naj bi bila središča poskusnih krajevnih skupnosti, ki jih nameravamo vpeljati do novega leta. V razpravi so ugotovili, da je za zdaj še nemogoče povsod uvajati krajevnih skupnosti, saj tudi še ni sprejet občinski statut, ki bo uzakonil ustanovitev takih skupnosti. Vendar je pametno, da na nekatera vprašanja že zdaj opozorimo predvsem zato, ker



Gradbena dela na stavbi kopaliskega doma zdravilišča v Dolenjskih Toplicah so uspešno končana. V novi dve nadstropji stavbe, ki jo vidite na sliki, se bodo zdaj vselili obrtniki in postorili vse kar je treba, da bodo nove zmogljivosti čimprej na razpolago gostom.

so razen tega sprejeli več sklepov, med drugim, da komisija (9 članov) za krajevnih skupnosti izdelala osnutek statuta za skupnost; da izbere nekaj konkretnih predlogov za finansiranje krajevnih skupnosti in da se odslej o krajevnih skupnostih razpravlja pretežno v okvirju SZDL, ki je dolžna sklicati tudi iniciativne odbore za formiranje krajevnih skupnosti.

Vsebinsko s to tematiko bodo obravnavali tudi na septembrskem plenumu občinskega odbora Socialistične zveze v Novem mestu in sprejeli več ustreznih sklepov.

Poskusne krajevnih skupnosti bi najprej imeli v NOVI MESTU, ŠENTJERNEJU, STRAZI, DOLENJSKIH TOPLICAH IN ŽUŽEMBERKU. S tem so se strinjali tudi udeleženci posvetovanja, ki

higiensko-tehnična zaščita, se bodo delavke seznanile še z osnovami delavskega samoupravljanja, z organizacijo industrijskega podjetja, z zakonom o delovnih razmerjih in osnovami gospodarskega računstva. V naslednji skupini bodo enak tečaj obiskovale še preostale delavke kostanjeviškega obrata. V novomeškem obratu je doslej poldoben tečaj uspešno končalo 31 delavk. V izpitni komisiji je kot predsednik sodeloval predstavnik obrtnega izobraževalnega centra iz Novega mesta. Razen tega je v letošnjem letu 14 mladih delavk uspešno končalo tečaj za priučitev na razna delovna mesta v proizvodnji.

LABOD: z boljšo strokovnostjo delavcev v večjo proizvodnjo!

V tovarni perla »Laboda« pravilno vrednotijo pomen strokovne vzgoje zaposlenih, zato ni čudno, da se je v zadnjem letu dni pričela živahna dejavnost domačega centra za izobraževanje. V kostanjeviškem obratu je izmed 99 zaposlenih žena in deklet le 11 kvalificiranih delavk, vse ostale pa so ne-kvalificirane. Izobraževalni center pripravlja trimesečni tečaj za pridobitev naziva kvalificirane industrijske šivilje. V prvi skupini ga bo obiskovalo 60 žena in deklet iz kostanjeviškega obrata. Razen strokovnih predmetov, kot so: osnovni pojmi o tekstilu, strojeslovje, krojnjo risanje, tehnična varnost in

priljubljen motiv mnogim likovnim umetnikom, pa je bila tokrat prikazana v novi luči. Za hišami, posejanimi v živo skalo, in lesenimi balkoni je bilo videti nekaj novozgrajenih objektov, ki smo jih imeli za pasje ute, dokler ni bilo v oddaji povedano, da je to nezasišani primer divjih gradenj stanovanj... Kljub temu da je stanovanjska tiska pri nas res huda, ne bi nihče pomislil, da v teh kurnikih res prebivajo ljudje. Okoli dva metra dolga in prav toliko široka zgradba, iz katere se skozi okno vije dim, pa je bila res stanovanje! Ta oddaja je bila povod, da so se tudi na občini začeli zanimati za to stvar, ker so novozgrajeni objekti nastali brez

Novomeška kronika

■ Pred nedavnim so tudi v novomeški lekarni opravili nekaj manjših popravil. Notranje prostore so prebelili in temeljito prečistili, namestili nove varnostne zavese proti soncu, pri vhodnih vratih pa so železno ograjo, ki je varovala vrata v času dežurne službe, zamenjali z novimi premičnimi vrati lahke konstrukcije. Prav te dni popravila fasado.

■ Poleg Dolenjskega muzeja na Kaptolju raste iz tal nova Dolenjska galerija. Delavci podjetja »Plonira« so začeli postavljati ostreže in bodo impozantno zgradbo dovršili še letos do III. faze. Ze zdaj je videti, da bo nova stavba ne le pomembna kulturna, temveč tudi estetska pridobitev našega mesta.

■ Kdor je te dni hodil mimo kopaliskega doma, je lahko videl, da je povsem drugačno kot pred mesecem dni. Delavci, ki so pridno pleškali, izdelali in prenavljali ves julij in prvo polovico avgusta, te dni opravljajo zadnja dela. V soboto bodo prostori popolnoma prenovljeni in jih bo prevzel v upravljanje TVD Partizan, ki bo poslej skrbel za kopalisko, gostišče in vse ostalo. Trdno upamo, da bo Loka podnevi in tudi zvečer spet zaživele, tako kot pred leti. Skoda le, da smo že skoraj na koncu sezone in da smo najlepši čas zamudili.

■ Železniška zapornica na cesti v Bršljin je navadno ob dveh, ko se vračajo z dela tisti, ki so zaposleni v Novotokasu in v obratu Iskre, zaprta. Delavci, ki se jim mudi domov, se dan za dnem raz-

burjajo in vprašujejo, če res ni mogoče za premikanje vagonov izbrati prikladnejšega časa? Sicer je res, da je predviden navoz ali podvoz, ki naj bi odpravil nevarni prometni voz, sodimo pa, da bi se do takrat, ko bo eno ali drugo zgrajeno, morda le dalo čas za premikanje vagonov pomakniti malo naprej ali nazaj!

■ Na ponedeljkovem šivilskem trgu je mrgolelo kot na mravljišči. Trg je bil zelo dobro založen z vsemi pridelki, ki v tem času zorijo na vrtovih, sadovnjakih in njivah. Prodajali so krompir po 35 din, paradiznike po 90 din, papriko po 100 din, mleko po 60 din, ringlo po 80 din, slive po 60 din, hruške po 80 do 160 din, breskve po 120 din, jabolka po 80 din, zelje po 50 din, kumare po 50 din, peso po 60 din, solato v glavicah po 50 din, špinac na merice po 50 din, jajca po 30 din. Za par piščancev so zahtevali 1300 din, za liter orehov 100 din. Naprodaj je bilo precej rož, obutve iz plastične mase, lončenih izdelkov, drv po 3700 din meter ter bosanskih opank po 1500 din.

■ Gibanje prebivalstva: rodilo so: Terezija Filipi iz Trdinove 5a — Niko, Vera Flšter z Mestnih njiv 3 — deklko, Anica Jakobčič iz Skalčevega 1 — Miho, Marija Marušič Nad mlini 21 — deklko. — Poročili so se: Alojz Roženberger, elektromonter iz Stranske vasi, in Marija Rifelj, sobarica iz Novega trga 1; Mirko Strukelj, šofer iz Ragovske ulice 1, in Ljudmila Livič, prodajalka iz Kastelevo ulice 5. — Ta teden ni nihče umrl.

Nova zaščitna ograja na Glavnem trgu

Pred dobrimi štirinajstimi dnevi se je nasproti zaščitne ograje pred knjigarno na Glavnem trgu v Novem mestu pojavila še ograja, ki zapira dostop k Dolenjskim poslovalnici Tekstil. V preurejene prostore se bo nekako v oktobru preselila iz dosedanjega lokala Delikatosa. V novih prostorih bo približno 20 sedežev, gostom pa bo na voljo poleg osvežilnih pijač, suhomesnate robe, delikatnih in desertnih izdelkov še ekspres za kavo. Sodoben lokal s popolnoma novo opremo in hladilnimi pulji, raznimi strojnimi pripomočki in drugim bo veljal 18 milijonov dinarjev. Ko bo preureditev končana, bodo začeli preurejati še prostore nekdanje poslovalnice Obute in konfekcija, frizerskega salona Adam in dosedanje Delikatose. Iz vseh naštetih prostorov bodo skupaj z vmesnimi vezami naredili sodobno prodajalno kratkega in dolgega tekstilnega blaga, v kateri bodo potrošnikom na voljo specializirani pulji. Za to preureditev bo treba odšteti 23 milijonov dinarjev, končana pa bo v februarju 1964.

CELULOZAR drugi na mladinskem prvenstvu

V Kranju je bilo 6. in 7. avgusta republiško mladinsko prvenstvo v plavanju. Proti pričakovanju je moštvo Celulozarja (Videm-Krško) osvojilo drugo mesto s precej oslabiljeno ekipo. V njej smo pogrešali odlično Zlatičevo, Zlatiča, Cirila Lillega, Nuncičevca ter Lilevca, ki so bili na dopustih oz. bolni. Plazma klubov po točkah: Ljubljana 17.738, Celulozar 14.962, Triglav (Kranj) 13.306, Radovljica 8427, Koper 7136, Ilirija (Ljubljana) 4955, Bled 4409 in Kamnik 2121 točk.

REZULTATI:
Mladinci: 1500 m prosto: 1. Andrej Svab (Cel) 20:41,2, 2. Peter Jesenski (C) 21:31,8, 3. Dušan Zavrnik (Lj) 22:17,3.

200 m hrbtno: 1. Dani Vrhovšek (Lj) 2:28,1, 2. Peter Jesenski (C) 2:34,1, 3. Sandi Lilleg (C) 2:45,5.

100 m prosto: 1. Urban Dermastja (Lj) 1:01,4, 2. Dušan Zavrnik (Lj) 1:02,8, 3. Dani Vrhovšek (Lj) 1:03,2.

Stafeta 4x100 m mešano: 1. Ljubljana 4:46, 2. Celulozar (Jesenski, Turk, Lilleg, Svab) 5:06,3, 3. Ilirija 5:30,6.

400 m prosto: 1. Andrej Svab (C) 5:09,0, 2. Peter Jesenski (C) 5:13,6, 3. Zvone Omerzu (C) 6:02,4.
200 m prsno: 1. Veljko Bole (Lj) 1:22,6.

3:06,5, 2. Andrej Detiček (II) 3:07,3, 3. Sandi Lilleg (C) 3:09,8.
200 m mešano: 1. Dani Vrhovšek (Lj) 2:32,8, 2. Sandi Lilleg (C) 2:41,3, 3. Peter Jesenski (C) 2:43,1.
200 m metuljček: 1. Sandi Lilleg (C) 2:51,3, 2. Peter Jesenski (C) 3:02,7, Borut Zule (Lj) 3:05,6.
Stafeta 4x200 m prosto: 1. Celulozar (Cesar, Lilleg, Jesenski, Svab) 10:08,4, 2. Koper 10:50,6, 3. Triglav 11:32,2.

Mladinke — 100 m metuljček: 1. Miša Souvan (Lj) 1:26,8, 2. Milojka Peterman (Lj) 1:33,6, 3. Danica Bogataj (Tr) 1:35,3.

200 m mešano: 1. Miša Souvan (Lj) 3:08,9, 2. Danica Bogataj (Tr) 3:14,7, 3. Milojka Peterman (Lj) 3:14,9.

400 m prosto: 1. Zlata Trtnik (Lj) 5:56,2, 2. Miša Souvan (Lj) 6:05,0, 3. Tatjana Kobi (Tr) 6:06,6, 6. Benka Gregorčič (C) 6:21,6, 7. Meri Ravbar (C) 6:40,9.

200 m prsno: 1. Milojka Peterman (Lj) 3:14,7, 2. Varja Jensterle (Rad) 3:19,8, 3. Nadja Senica (Tr) 3:29,1, 8. Meri Ravbar (C) 3:46,1, 9. Nevenka Drugovič (C) 3:47,5.

100 m prosto: 1. Zlata Trtnik (Lj) 1:09,8, 2. Miša Souvan (Lj) 1:15,6, 3. Danica Bogataj (Tr) 1:16,6, 10. Benka Gregorčič (C) 1:22,6.

Stafeta 4x100 m mešano: 1. Ljubljana I 5:55,7, 2. Triglav I 6:12,0, 3. Ljubljana II 6:30,1, 7. Celulozar (Gregorčič, Drugovič, Ravbar, Breškvar) 7:02,8.
100 m hrbtno: 1. Danica Bogataj (Tr) 1:30,3, 2. Lučka Fischer (II) 1:34,5, 3. Varja Jensterle (Rad) 1:35,9, 9. Meri Ravbar (C) 1:39,5.

Stafeta 4x100 m prosto: 1. Triglav 5:23,7, 2. Koper 6:05,8, 3. Ljubljana I 6:14,1, 5. Celulozar (Drugovič, Geib, Breškvar, Ravbar) 6:47,1.
L. Hartman



Nekatere vleče na morje, na vroči jug, drugi pa so zadovoljni tudi s toplo Krko, Kolpo, Mirno in celo s Savo...
Na sliki: počitek na mostu v Kostanjevici na Krki

CELULOZAR spet prvi na mitingu severne skupine II. zvezne lige

Na posebnem mitingu so se 11. avgusta v Trbovljah sestala pred končnim obračunom tri moštva: domači Rudar, Medveščak iz Zagreba in Partizan-Celulozar iz Vidma-Krškega. Tekmovati so morali še v preostalih disciplinah olimpijskega programa: 1500 m prosto moški, 400 m mešano ženske in 400 m mešano moški.

Doseženih je bilo nekaj lepših rezultatov, saj je Svab plaval 1500 m prosto kar 20 sekund boljše od drugoplasiranega Albinja (Medveščak), ki so ga imeli za favorita tega plavalnega maratona.

Tudi Vesna Breškvarjeva je dosegla prvo mesto na 400 m mešano s 19 sekundami prednosti, kar je najboljši letošnji rezultat na tej progi v Sloveniji.

REZULTATI — moški:
1500 m prosto: 1. Andrej Svab (C) 20:37,1, 2. Rene Albin (Med) 20:57,3, 3. Toni Sulc (C) 21:01,7.

400 m mešano: 1. Josip Dvoržak (Med) 5:40,7, 2. Sandi Lilleg (C) 5:42,9, 3. Damir Wagner (Med) 5:48,2, 4. Peter Jesenski (C) 5:55,6.

Zenske:
400 m mešano: 1. Vesna Breškvar (C) 6:32,2 (odličan čas), 2. Iška Kočar (Rud) 6:51,0, 3. Jasna Wales (Med) 6:51,5, 6. Meri Ravbar (C) 7:27,5.

PLAZMA MITINGA: Celulozar 4002, Medveščak 3917 in Rudar 2917 točk.

KONCNI PLAZMA KLUBOV SEVERNE SKUPINE II. ZVEZNE LIGE: Celulozar 54.639, Medveščak 53.558, Rudar 44.710, Crvena zvezda — odstopila. L. H.

Za razvoj turizma v Starem trgu

Skupina vaščanov iz Prelesja pri Starem trgu ob Kolpi in sekcija turistično opeševalnega društva s člani gasilskega društva so v minulih dneh na sestanku razpravljali o možnosti za razvoj turizma ob Kolpi.

Ker imajo v Prelesju gasilski dom, so sklenili, da ga bodo preuredili v sodoben gostinski obrat s tujskimi sobami. Na travniku tik Kolpe bodo kasneje uredili še camping prostore. Ker vedno več izletnikov in turistov prihaja k topli Kolpi, menijo tamkajšnji prebivalci, da se bo takšna gostinsko-turistična postojanka dobro obnesla in bo osnova za nadaljnji razvoj turizma v teh krajih.

Obiščite Vinico!

V vročih poletnih dneh je na viniškem kopalšču ob kampu kar mrgolelo kopalcev. Do 24. septembra Kolpa in toplo vreme pa sem še vedno privabljal ljudi iz vseh krajev domovine. Sem in tja pride tudi kakšen inozemski turist. Ni redek primer, da se pridejo na Vinico kopat iz Ljubljane, Novega mesta, sosednje Hrvaške in od drugod. Često pripotujejo z avtobusi. Pa tudi osebnih avtomobilov ni malo; kot majski hroščki pribrenčijo vsak čas po novi cesti do kopalšča. Vzkliki veselja, pomešani z otroškim vrisčem, se razlegajo ob skakanju v bistro reko.

Ce se sprehodiš med kopalci in povprašaš, kako se počutijo, ti z zadovoljstvom hito pojasnjevati, da je nepopisno lepo.

Strežno osebje v točilnici na kopalšču ima zadnje čase polne roke dela. Poslovodja Evgen Zagar je pojasnil, da se je prodaja pijač v zadnjem času skoraj podvojila. Dnevno iztočijo do 200 steklenic piva, okrog 30 litrov vina, nealkoholnih pijač pa od 150 do 200 steklenic. Od začetka sezone posluje tudi kuhinja, ki pripravi trikrat dnevno obroke za 20 ljudi. Gostje so s hrano zadovoljni. Gostišče ima med drugim tudi 13 ležišč za goste. Sobe so sodobno opremljene, dnevna oskrba pa stane 1000 dinarjev. Gostišču manjka nekaj drobnarij, ki pa bi jih z dobro voljo hitro nabavilo. Večkrat bi tudi lahko očistili kopalšče, kjer leže papirčki in drugi odpadki. Zato bi morali koše za odpadke nujno nabaviti.

Tudi ti, dragi bralce, si privoščil vsaj nekaj dni oddaha na Vinici, v tem prijetnem turističnem kraju Bele krajine! Videl boš veliko zanimivosti, kot: viniški grad, Zupantičovo rojstno hišo, slišal boš o zgodovini iz NOB ter o viniški republiki pa lahko nadvse občudoval bistro Kolpo, ki obkroža viniško polje in z vinogradi zasajene griče. F. P.

ŠAH: državno mladinsko prvenstvo v Dravogradu

Poročali smo že, da na mladinskem državnem prvenstvu v Dravogradu igra tudi Robert Ceglar Senovega. Po slabem začetku — porozih v prvih dveh kolidh proti Cvetkoviču in Antuncu — je dosegel prvo zmago v tretjem kolidu proti takrat vodilnemu Martinoviču. V nadaljnjih kolidih je položaj še izboljšal, saj je bil v partijah od četrtega do osmega kola samo od enkrat poražen (od Cebala, ki je enkrat šahist), premagal je Kovača in Ničevskega ter remiziral z Ujhaziem in Ostojcem. Po osmem kolidu ima 50% možnih točk, med slovenskimi igralci je

na drugem mestu, v skupni razvrstitvi deli sedmo do deveto mesto in ima vse možnosti, da bo tudi na koncu med prvimi osmimi igralci, kajti v zadnjih sedmih kolidih igra proti zadnjim petim igralcem na lestvici ter z Jelenom in Zagarjem.

Vrstni red po 8. kolidu: Jelen (Slovenija) in Cvetkovič 6,5, Cebalo, Ostojčič, Ujhazi, 5,5, Antunac 5 in eno prekinjeno partijo, Ceglar, Martinovič in Ničevski 4, Zagar (Slovenija) 3,5, Kovač 3(1), Rubinič in Rujevič 2,5, Bratko (Slovenija) in Ivanovič 2, Zidanšek 1. S.

Uspela prireditel AMD Trebnje

V okviru programa prireditev in tekmovalij je preteklo nedeljo športna komisija AMD Trebnje organizirala društveno tekmovalje — ocenjevalno vožnjo. Podobna društvena tekmovalja so postala že tradicionalna, zato je bilo pričakovati veliko udeležencev. Kljub lepemu vremenu, dobro izbrani tekmovalni progi in organizaciji se je na startu v Trebnjem prijavilo le 14 tekmovalcev — članov AMD, predvsem iz Mirenske doline. Prijavi članov iz Trebnjega in bližnje okolice je bilo malo, čeprav je v društvu nad 100 voznikov motoristov. Kljub temu je prireditev dobro uspela. Iz Trebnjega so tekmovalci vozili skozi Dobrnič in Zuzemberk ter se ustavili v gozdu, kjer je znana partizanska postojanka Frata. Tu je bil cilj. Tekmovalci so bili razvršeni po skupinah z ozirom na vrsto motornega vozila. Za vsako skupino je bila vnaprej določena povprečna hitrost, s katero so morali prevo-

ziti progo Trebnje-Frata. Postavljene so bile vmesne tajne in javne kontrole. Na podlagi izmerjenih časov so bile izračunane kazenske točke.

Tekmovalci so dosegli naslednja mesta:

V skupini motorjev do 50 ccm: 1. Ivan Starič, Trebnje, 2. Karel Protinik, Velika Loka, 3. Vane Juvanc, Trebnje.

V skupini motorjev do 500 ccm: 1. Tone Zakrajšek, Mirna, 2. Jože Krevs, Trebnje, 3. Ciril Kodrič, Mirna.

V skupini avtomobilov: 1. Henrik Bule, Mokronog, 2. Anton Gole, Mokronog, 3. Stane Vodopivec, Mirna.

Najmanjše razlike v kazenskih točkah so dosegli tekmovalci v skupini avtomobilov. Predsednik društva tovariš Stane Kolenc je po tekmovalju razdelil denarne nagrade in diplome. Ob tej priliki je bila podeljena tudi nagrada predsedniku športne komisije to-

variju Jožetu Vebletu iz Trebnjega za doseženo osmo mesto na zvezni ocenjevalni vožnji v Kumrovcu, ki jo je dodelila AMZ Slovenije.

Kot pravi športniki in dobri prijatelji so se izkazali nagajeni tekmovalci s tem, da so nagrade pripeljali za pomoč ponesrečenim v Skopju. Tudi ostali so prispevali v denarju, upravni odbor AMD, ki se je ob tej priliki takoj sestel, pa je razglasil sklep, da bo nabitno akcijo za pomoč Skopju nadaljeval tudi po končanem tekmovalju.

Pripravljena domača jedila in pijače (seveda brezalkoholne) so bila vsem na razpolago. Tekmovalje je bilo zaključeno v prijateljskem pogovoru. S. B.

Izlet po Štajerski

Pred kratkim je Združenje borcev v Šmarjeti v počastitev dneva vstaje organiziralo krožni izlet po Štajerski; 48 izletnikov si je ogledalo krajevne znamenitosti ter spomenike in plošče v Frankolovu pri Celju, na Pohorju in znameniti ptujski grad. Ustavili so se tudi v Kumrovcu ob rojstni hiši maršala Tita. Vsi so bili zadovoljni in si še želijo takih izletov.

Poslušali boste Radio Brežice

Oddaje RTV Ljubljane so v brežiški občini zlasti v večernih urah slabo slišali, zato je ljubljanski studio odločil, da omogoči boljši sprejem v Spodnjem Posavju s postavitvijo relejnega oddajnika v Brežicah. Oddajnik bodo namestili v prosvetnem domu, tik nad njim pa bo 45 m visok in 200 kg težak oddajni stolp iz duraluminja in ameriške konstrukcije. V kratkem ga bodo nabavili v Ljubljani, kjer je služil za preizkušnje. Načrte za montažo oddajnika pripravljajo v teh dneh, relejno postajo pa nameravajo preizkusiti že v začetku oktobra.

Brežiški ojačevalec nameravajo uporabljati tudi kot lokalni radio oddajnik. Naprava je namreč avtomatska, kar pomeni, da se sama vključi in izključi. Prav to omogoča, da se lahko uporablja kot samostojni oddajnik na posebni valovni dolžini. Studio brežiške postaje bo v prosvetnem domu, za začetek pa bodo imeli svoj program enkrat na teden.

Prvo samostojno oddajo radia Brežice bodo občani poslušali predvidoma na dan občinskega praznika, ko bodo iz zelo akustične dvorane prosvetnega doma prenašali slavnostno sejo občinske skupščine. Za druge samostojne oddaje bodo zadolžili strokovnjake iz kmetijstva, industrije in drugih dejavnosti, ki bodo pripravili gradivo za spored. Kot najhitrejšo informativno sredstvo bo lokalna radijska postaja služila predvsem za boljše informiranost občanov o dogodkih v občini.



Koliko veselja na svežem zraku, travi in ob »srečni mami«!

NENAVADEN DOGODEK V MRCNIH SELIH:

Sivka in njeni četvorčki

Kot strela z jasnega neba pomeni? Tudi žena je bila se je razširila vest, da je v menda istih misli. Sivka se Mrčnih selih nad Senovim krava povrgla četvorčke. Z pravnikom veterinarske postaje v Brestanici Miroslavom Mikelinom sva v soboto navsezgodaj odhitela na kraj dogodka. Med potjo mi je veterinar povedal, da so to prvi četvorčki v zadnjih letih, ki so ostali živi, in dokaj krepki. Sicer pa je porod četvorčkov zelo redek.

Ceravno sva dospela v Mrčna sela zgodaj, kmetovalca Franca Jazbeca iz hiše št. 9 ni bilo več doma. Očel je na njivo ogledovat, kako globoko je namočil težko pričakovani dež. Na srečo se je kmalu vrnil. Ponosno nam je odpeljal v hlev, kjer smo si ogledali tri dni stare četvorčke. Čudovito je bilo gledati tri teletke in enega junčka. Vsi so enaki, po težini in velikosti. Luč sveta so zagledali 8. avgusta in vsak tehtal po 15 kilogramov. Sicer pa je najbolje, da prisluhnemo pripovedovanju lastnika:

»V resnici nisem pričakoval kaj takega, kar se je tega dne v mojem hlevu dogodilo. Krava bi namreč morala povreči šele čez 14 dni. Zato sem jo zjutraj ob 7. uri nahranil kot običajno. Opazil sem, da krava postaja nemirna. Čez nekaj minut je povrgla teleta, čez eno uro drugega, samo nekaj minut zatem pa že tretjega. Hudiča, sem si mislil, kaj pa to

Upamo, da bodo četvorčki ostali pri življenju.
Drago Kastelic



V Trenti, Logu pod Mangartom in Strmcu se snemajo nov mladinski film »Srečno, Kekec!«, ki ga je po pripovedkah Josipa Vandota napisal književnik in scenarist Ivan Ribič. Film snema podjetje VIBA FILM iz Ljubljane v Eastman colorju. Da bi bil film dostopnejši in razumljivejši za vsa jezična področja v naši državi, bosta hkrati posneti dve različni verziji: slovenska in srbohrvatska. Proizvajalci upajo, da bo premiera novega filma letos 5. novembra. V glavnih vlogah nastopajo Velimir Gjurin kot Kekec, Blanka Florjanc kot Mojca, Martin Mele kot Rožle, Pehta je Ruša Bojčeva, oče Skalar je Bert Sotlar, Marija Goršičeva pa je mati Skalarjeva. Kot berač sodeluje tudi Stane Sever. Direktor filma je Dušan Povh, direktor fotografije Ivan Marinček, scenograf inž. arh. Mirko Ferenčak, komponist Marjan Vodopivec, kostimi so delo Marlenke Stupica, asistentka režije je Draga Ahačič, umetniški svetovalec pa je inž. arh. Toni Mlakar. — Kekec v barvnem filmu bo prav gotovo najlepše darilo naši mladini, prav nič pa že zdaj ne dvomimo, da bo tudi ta naš domači mladinski film kmalu osvojil srca mladih gledalcev širom po svetu!

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 16. avgusta: Rok Sobota, 17. avgusta: Radivoj Nedelja, 18. avgusta: Bronislav Ponedeljek, 19. avgusta: Ljudevit Torek, 20. avgusta: Bernard Sreda, 21. avgusta: Ivana Cotriek, 22. avgusta: Ostrivoj

Zahvala

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani v dneh žalosti ob nenadni smrti našega sina

MILKA DERGANCA

Vsem sorodnikom, prijateljem in sindikalni podružnici gradbenice Pionir se zahvaljujemo za vence in izkazano sožalje. Posebna zahvala g. supniku za poslovitve in tolažilne besede.

Zalujoča družina Derganc

KALOGLASI

MOTOR znamke »Lambretta« prodam. Ogled pri Janezu Brudaru, Gotna vas, Novo mesto.

MOTOR »Galebs« (Puch) 150 cm in garažna vrata prodam. Novo mesto, Kostialova 26.

POCENI PRODRAM skoraj novo športno kolo »Favorita« s prestani. Ogled v soboto popoldne in nedeljo dopoldne na dvorišču osnovne šole v Novem mestu.

MASIVNO omaro in kavč ugodno prodam. Naslov v upravi lista (3251-63).

DOBRO OHRANJENO spalnico (orehov furnir) in kuhinjsko mizo prodam. Novo mesto, Majde šilc 2.

PRODAM malo rabljen kombi-ran otroški voziček. Naslov v upravi lista (3262-63).

GOSPODINJSKO pomočnico iščem. Interesentke naj se javijo na naslov: Zupančič, Metlika, Cesta bratstva in enotnosti 80d.



»Radi bi bili čimprej spet skupaj...«

27-letna VERA VELKOVSKA je samo nekaj dni po usodnem potresu v Skopju pripotovala s triletnim sinkom Djokico k sorodnikom v Videm-Krško. Kljub temu, da že nekaj časa lahko pomači brez skrbi zatisne oči, je na njenem obrazu še vedno opaziti strah in nemir. Ko nam je pripovedovala o tistem jutru, ko se je zamajala zemlja, in o srečnem naključju, ki jo je rešilo, je večkrat nemirno vztrepetala...

»Nekoč sem bila mirnejša, danes pa...« je povedala v opravičilo in toplo stisnila v naročje Djokico.

»Rešili smo si vsaj življenje... Mož je ostal v Skopju... Zelim čimprej nazaj, da bi bili skupaj!« Iz srca ji želimo, da bi se pri nas dobro počutila in tudi to, da bi se razmere v Skopju kmalu nekoliko uredile, da bi se ji izpolnila želja o vrnitvi.

GOSPODINJSKO POMOČNICO, začetnico ali starejšo, sprejemam k štiričlanski družini. Nastop do 15. avgusta. Inž. Fajdiga, Ljubljana, Prijateljeva 22.

HISNO POMOČNICO, staro nad 30 let, sprejme gostilna Lakner, Kranj, Kokrica 108.

PRIDNO, pošteno in resno gospodinjstvo pomočnico sprejme tako manjša družina. Pisite na naslov: inž. Peter Blumauer, Ljubljana, Ilirska 31.

GOSPODINJSKO pomočnico iščem. Vprašajte pri inž. Janko Saruga, Novo mesto, Jerobova 20-III.

MANJŠA DRUŽINA sprejme gospodinjstvo pomočnico. Recelj pri Gričar, Novo mesto, Hladnikova 2.

ZENSKO sprejemam za varstvo otrok. Za plačilo dam hrano in stanovanje. Naslov v upravi lista (3200-63).

KINO

Brestanica: 17. in 18. avgusta ameriški barvni film »Ponosni uporniki«, 21. avgusta ameriško-italijanski film »Maratonska bitka«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

MATICNI URAD DOL. TOPLICE
Rojstev izven bolnišnice v juliju ni bilo.

Poročili so se: Janez Klobučar, zidar, in Anica Klobučar, delavka, oba iz Uršnih sel; Jože Senica, delavec iz Drganjih sel, in Marija Tokavčič, delavka iz Gor. Straže. Umrli sta: Marija Zupančič, upokojenka iz Dol. Toplice, 75 let; Angela Hacin, upokojenka iz Gorenjih Sušic, 65 let.

MATICNI URAD STRAZA
Izven bolnišnice je bila v juliju rojena ena deklica. Porok ni bilo.

Umrli so: Janez Uzman, učitelj iz Vavte vasi, 83 let; Janez Gašperčič, kmet iz Dol. Straže, 80 let; Marija Kren, kmetovalka iz Vavte vasi, 69 let.

MATICNI URAD NOVO MESTO
Od 5. do 12. avgusta je bilo rojenih 15 dečkov in 18 deklic.

Poročili so se: Marjan Turk, elektroinstalater, in Zofija Šinkovec, učiteljica, oba iz Vel. Brusnice; Pero Jakič, študent iz Ljubljane, in Marija Vidmar, učiteljica iz Skoecjana; Anton Kastelic, krojač s Pristave, in Marija Pavlič, uslužbenka iz Ormošnje; Franc Jančar, natakar iz Dol. Toplice, in Marija Klemencič, uslužbenka s Gor. Lovkic.

Umrli so: Marija Černe, gospodinja iz Dul, 65 let; Irena Jakše, otrok s Broda, 4 mesece; Anton Plut, poljedelec iz Cerovca, 33 let; Ivana Mihalič, gospodinja s Potovrha, 69 let.

IZ NOVOMEŠKE NOBENIŠNICE

Pretekli teden so novomeški porodničarji rodili: Cvetka Kotar z Griča — Berto, Marija Povše iz Bršlina — Mojca, Ruža Stubljar iz Ormošnje — Tatjana, Anica Bečaj iz Rodin — Miroslava, Ljerka Kuprejanov iz Zagreba — Saša, Marija Praznik iz Vrhovega — Marijo, Pavla Vidmar iz Lašč — Jožeta, Antonija Bucik iz Mihelje vasi — Alenko, Magda Kosmina iz Zuzemberka — Nevo, Terezija Uzman iz Velikega Cerovca — Slavka, Marija Godnjavec iz Rodin — Branka, Marija Tonkovič iz Dolnjih Kamenc — Erno, Ana Baumann iz Ormošnje — Andrejo, Vera Gričar iz Otočca — Liljano, Aloj-

Brežice: 16. in 17. avgusta nemški barvni film »Ne pošiljaj žene v Italijo«, 18. in 19. avgusta angleški film »Bilo jih je sedem«, 21. in 22. avgusta italijansko-francoski film »Delfinija«.

Crnomelj: 16. in 18. avgusta francoski film »Avanturas«, 20. in 21. avgusta angleški film »Vso dolgo noč«.

Dol. Toplice: 17. in 18. avgusta ameriški film »Polkovnik in jaz«, Kostanjevica na Krki: 18. avgusta nemški barvni film »Serenada velike ljubemsi«, 21. avgusta grški film »Nikoli v nedeljo«.

Novo mesto — Krka: od 16. do 19. avgusta italijanski barvni film »Sedem izlivov«, 20. avgusta sovjetski film »Peter in Katarina«, 21. in 22. avgusta ameriški barvni film »Zbogom, orožje«.

Semič: 18. avgusta italijanski film »Prekleta sleparija«.

Straža: 17. in 18. avgusta italijanski film »Nezveste«.

Sevnica: 17. in 18. avgusta italijanski film »David in Goljata«, Smarjeta: 18. avgusta slovenski film »Veselic«.

Trebnje: 17. in 18. avgusta francoski film »Resnica«.

Zuzemberk: 18. avgusta ameriški barvni film »Pot okoli sveta v 80 dneh«.

zija Rupar iz Strita — Janeza, Marija Rajk s Tolstege vrha — Bojano, Alojzija Avžin iz Ragovega — Mileno, Marija Malešič iz Metlike — Borisa, Marija Boh iz Drganjih sel — Jožeta, Cvetka Robek iz Strauberka — Cvetko, Ana Debeljak iz Kočevja — Antea, Angela Plut iz Ormošnje — Marka, Jožeta Grubar iz Apenika — Pavla, Tatjana Nahtigal iz Mirne peči — Tanjo, Mira Kostrič iz Kanžarice — Jasno, Marija Mikulič iz Osreda — dečka, Emilija Stravs iz Podturna — dečka, Olga Kocljančič iz Frate — deklico, Franciška Božič iz Velikega Podljudna — dečka, Rozalija Rus iz Meniške vasi — Marinko.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Danica Valencak iz Zakota — Romana, Gabrijela Molan z Malega Kamna — Vlasto, Stanka Lipar iz Trške gore — Jelko, Ivana Krevelj iz Dolenje vasi — Ivanka, Ana Gramo iz Vel. Malene — Alojza, Ljubica Kodrič iz Krške vasi — Roberta, Jožica Slemenšek iz Dol. Brezovega — Jožico, Nela Radisavljevič iz Brežic — Diano, Ivana Račič iz Mrtvice — Antona, Marija Čučnik in Siolovnika — Marijo.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Ivan Kastelic, sin posestnika s Pristave, se je usekal s sekuro v levo nogo; Jože Tratar, posestnik iz Hrastovce, je padel s kolesa in si poškodoval desno roko; Katarina Adamič, posestnica iz Osojnika, je padla s balkona in si poškodovala pravi koš in glavo; Jožeta Mišjak, delavka iz Regrče vasi, je padla s kolesa in si poškodovala desno koleno; Anton Fajk, delavec z Griča, je padel s mopedom in si poškodoval glavo in desno koleno; Franc Kopince, posestnik iz Gabrja, je milinski valj poškodoval prste desne roke; Alojz Zoran, posestnik iz Praproč, je padel z voza in si poškodoval desno nogo; Milan Zaman, zidar iz Studenca, je padel z motorja in si poškodoval glavo, roke in nogo; Filip Povše, posestnik iz Prelesja, si je na cirkularni poškodoval levo dlan; Antonu Kočevjarju,

delavcu iz Bušnje vasi, je deska padla na desno nogo; Anica Bučar, hči posestnika iz Smalčeje vasi, je padla z drevesa in si poškodovala glavo, hrbtenico in levo nogo; Janezu Kočevjarju, simu trgovskega pomočnika iz Gradca, je vol stol padel na desno nogo.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici: Josipa Domiterja, upokojenca iz Radobovega, je nekdo napadel in mu poškodoval roke in prsi; Angela Stefančič, gospodinja iz Stojanskega vrha, si je pri padcu s kolesa poškodovala obraz; Miha Bašič, delavec iz Koritnega, si je pri padcu pod stopnicah poškodoval levo nogo; Alojz Levčar, posestnik iz Gore, je padel pod voz in si zlomil levo nogo.

OBVESTILA

Prodaja osnovnih sredstev

Zdravstveni dom Novo mesto prodaja po sklepu upravnega odpora iz svojih osnovnih sredstev: rešilni avtomobil znamke DKW — kombi (možna preureditev za prevoz potnikov ali kot dostavno vozilo).

osebni avtomobil tipa »Skoda«. Podatki o avtomobilih se daje pri upravi podjetja. — Prednosti pri nakupu imajo organizacije družbenega sektorja.

NESREČE

Strela in kap

8. avgusta je udarila strela v stanovanjsko hišo Antona Saleharja v Prelesju in poškodovala nekaj strešnikov. Gospodinja Marija Salehar, ki je bila tedaj v kuhinji, se je tako presrašila, da jo je zadela kap.

Utonil je v Krki

4. avgusta je v Krki pri Kopalnici »Na griču« v Brežicah utonil 26-letni Franc Bogovič iz Arnovih sel. Iz vode so ga potegnili naslednji dan.

Tovornjak v ognju

7. avgusta popoldne je na tovornem avtomobilu NM 14-62, ki je parkiral pred mehanično delavnico IMV v Novem mestu, izbruhnil je požar. Do ognja je prišlo, ko je neki delavec iz tovarnjakovega rezervoarja pretakal bencin v pločevinasto vedro. Mehanik Jože Babič je pritekel iz garaže, skočil v kabino tovarnjaka in vozilo odpeljal 20 m stran. Tam je požar pogasil s minimaksom. Vozilo je utrpelo okrog 400.000 dinarjev škode.

Zaročenko je ustrelil

33-letni Anton Plut in Cerovca pri Semiču je v nekem sadovnjaku v Cerovcu 7. avgusta popoldne streljal na svojo 20-letno zaročenko Olgo Plut iz Vapče vasi, nato pa z istim orožjem — samokres Bereta — ustrelil tudi sebe. Oba so prepeljali v novomeško bolnišnico, kjer je Anton Plut ranam podlegel, Olga Plut pa se še vedno bori za življenje. Zaročenca Anton in Olga Plut sta bila v zadnjem času sputa.

drilo — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.40 V torok na svidenje — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.10 »Odmevi z gora...« (planinska oddaja) — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Pojo jugoslovanski prvi zabavne glasbe.

SREDA, 21. AVGUSTA: 8.05 Opera in balet — 9.25 Popevke v sredo popoldne — 10.30 Clovek in zdravje — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Domači napravi za prijetno opoldne — 13.30 Monologi in dueti iz slovenskih oper — 14.05 S. sprejemnikom na dopust — 15.40 Anaterji pred našim mikrofonom — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Promenadni koncert — 18.45 Ljudski parlament — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Peter Cornelius: Bagdadski brivec, opera v dveh dejanjih.

CETRIEK, 22. AVGUSTA: 8.32 Portret v miniaturi — 9.35 Plesna orkestra Xavier Cugat in Aime Baroll — 10.15 Cetrikov dopoldanski operni spored — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Domači napravi za prijetno opoldne — 13.30 Iz arhiva zabavne glasbe — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Glasbene uganke — 18.10 Pisana ruleta — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Prijetne melodije.

TOREK, 20. AVGUSTA: 8.35 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu — 9.10 Mojstri simfonije — 10.15 Napravi iz znanih operet — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Domači napravi za prijetno opoldne — 13.30 Za odhiti in razvedrilo — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Gremo v kino — 18.45 Novo v znanosti — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Po domače...

Hotel LEV v izgradnji, Ljubljana

i š č e

VEČJE ŠTEVILO MOŠKIH VAJENCEV

ki imajo veselje za delo v hotelu (recepcija in strežba)

POGOJI: uspešno končana 8-letna šola in zadovoljivo zdravstveno stanje.

Med šolanjem je za vajuence zagotovljeno stanovanje z vso oskrbo.

Šolanje traja 2 leti. Teoretični pouk bo v Šolskem centru za turizem in gostinstvo, medtem ko bo praksa v hotelu samem.

Pismene ponudbe je treba poslati takoj na naslov:

HOTEL LEV V IZGRADNJI, LJUBLJANA — Vošnjakova 1.

Četvorčke v Mariboru —

Prejšnji teden je v mariborski porodnišnici rodila Anica Atešek štiri punčke: imenovala jih je Anka (ob rojstvu je tehtala 1780 gramov), Irena (1300 g), Danijela (1520 g) in Branka (1200 gramov). Kakor so poročali iz porodnišnice v soboto, je bilo zdravstveno stanje četvorček zadovoljivo. Mnogi mariborski delovni kolektivi so mlado mamico že obdarovali s številnimi praktičnimi darili.

... in trojčke v Kranju!

»Glase« iz Kranja sporoča, da so se 9. avgusta rodile v kranjski porodnišnici trojčke, kar se zgodi v Sloveniji povprečno vsakih pet let enkrat. Prejšnji petek se je to zgodilo med 5. in 6. uro Frantci Rebernik z Visokega pri Kranju, ki je rodila tri deklice. Vse so zdrave in normalno razvite; prva je tehtala ob rojstvu 3100 gramov in je velika 51 cm, druga 3260 gramov in ima 50 cm, tretja pa tehta 2980 gramov in meri prav tako 51 cm. Srečni mamici so zdravnik povedali, da bo rodila trojčke, saj jim je rentgenska slika pokazala, da je v njej troje mladih življenj. Francika Rebernik se po porodu dobro počuti; to je bil njen tretji porod, doma pa ima že fantka in punčko.

OBVESTILO

Bralce obveščamo, da smo podlistek MAIGRETOV MIT-VEC danes izpustili, ker smo srednjo stran tednika nanečili nesreči, ki je prizadela Skopje. Podlistek bomo nadaljevali v prihodnji številki.

UREDNIŠTVO

■ V ladjedelnici in tovarni deselovih motorjev »Ujanike« so pred kratkim splavili motorno ladjo za prevoz razsutega tovora. Ladja ima ime »Antonio Demades«, puljska ladjedelnica pa jo je zgradila za nako liberjsko pomorsko družbo. Ladja lahko nosi 22.000 ton tovora.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Crnomelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trebnje in Videm-Krško

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Rj Bačar, Miloš Jakopce, Drago Kastelic in Ivan Zoran

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 20 din — Letna naročnina 900 din polletna 450 din; plačljiva je vnaprej. Za izvozništvo 1800 din — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 406-11-608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA: Casopisno podjetje »DELO« v Ljubljani